

AKTUALNO VPRAŠANJE

Zaključnim računom gospodarskih organizacij doslej ljudski odbori niso posvečali prevelike pozornosti. Formalno so sicer vedno sklepali o njih po trditvi. Najpogosteje pa je pri tem tudi ostalo.

Inspekcijski organi so sicer svoje delo v redu opravljali. Ni dvoma, da so kar se le da natančno popravili vse morebitne napake, ki so se v zaključnih računih posameznih gospodarskih organizacij pojavile.

Toda to ni dovolj. Zaključnim računom bi bilo potrebno dati tudi tisto družbeno vlogo, ki jo oni imajo. Zaključni računi namreč niso le skupek več ali manj nerazumljivo razporejenih števk, marveč so odraz gospodarjenja v kolektivu, politike podjetja v pogledu investiranja naporov za povečanje delovne storilnosti, zaposlevanja, cen itd. Ljudski odbori predvsem občinski bi morali zato resneje razpravljati o zaključnih računih prav tako kot razpravljajo o vsakoletnih družbenih planih.

Letos bo temu problemu posvetila del svojega časa tudi Zvezna ljudska skupščina. Le-ta bo obravnavala nekaj zaključnih računov največjih gospodarskih organizacij. Tudi republiške skupščine bodo razpravljale o poslovanju nekaterih podjetij v letu 1953.

Okrajni ljudski odbor, še posebej pa občinske ljudske odbore, čakajo torej glede tega v bližnji prihodnosti odgovorne in aktualne naloge.

-ik

AKTUALNO VPRAŠANJE



Bo ali ne bo? Tako že ves mesec modrujejo smučarji, otroci in sploh vsi ljubitelji zimskega športa, se ozirajo v nebo, mažejo smučke, pripravljajo sanke, snega pa — ni in ni. Starčki modrujejo o atomski bombi in poletih v vesolje, češ da je to vzrok nenavadni zimi. Vremenoslovci napovedujejo zdaj sneg, zdaj sončno vreme, vreme pa, izgleda, se po teh napovedih noče in noče ravnati. »V vzhodni Sloveniji oblačno, sicer pa sončno vreme!« Tako je še v soboto popoldne napovedoval ljubljanski radio. Včeraj zjutraj pa je pričelo snežiti. Brez napovedi vremenoslovcev, brez pričakovanj otrok, ki imajo samo še nekaj dni počitnic pred sabo. »Zima in gosposka ne prizaneseta.« Tako so modrovali ljudje, pa so se bržkone nekoliko zmotili. Sneg je namreč kmalu ponehal. Toliko pa ga je le padlo, da bodo otroci prišli na svoj račun in da deklicama na naši sliki ne bo več treba hoditi na Kravce, če se bosta hoteli malo poigrati — upamo, da nam ne bosta zamerili — s snežnim možem.

Občni zbori SZDL

Anketa med prebivalstvom

ob odredanju investicij za komunalne gradnje v Kranju - Novi Kranj na Zlatem polju - Zakaj Partizanska in ne Stara cesta? - Največ za zdravstvene objekte - Mladina bo gradila vodovod

Še nepopolni predlog letošnjih komunalnih gradenj v Kranju predvideva približno milijardo in 200 milijonov dinarjev investicij. Tako je na občnem zboru SZDL za Kranj center povedal sekretar obč. komiteta tov. Baldimir Bizjak. Največ, in sicer kakih 138 milijonov dinarjev je predvideno za gradnjo in opremo zdravstvenih objektov. V prvi vrsti je zdravstveni dom, nova zobna ambulanta in tudi porodnišnica, ki naj bi jo zgradili ob Zdravstvenem domu. Tudi za šolstvo je predvidenih 135 milijonov dinarjev. Gradili naj bi novo poslopje osemletke na Planini, vrtec v Stražišču in druga potrebna poslopja.

Zelo je navzoče iznenadila vest, da bodo letos mladinske delovne brigade gradile nov vodovod za Kranj, s katerim bi se izboljšala preskrba z vodo. Predvidene so tudi večje gradnje kot prejšnja leta za potrebe telesno-vzgojne in športne dejavnosti, za izboljšanje trgovinske mreže in podobno. Gospodarske organizacije bodo pri-
spevale kakih 500 milijonov dinarjev za te nujne potrebe mesta. Med podjetji in občino so že v teku razgovori o tem.

Stanovanjska gradnja pa bo letos osredotočena na Zlatem polju. Tam naj bi v prihodnjih letih zrasedel novi del mesta Kranja z visokimi stanovanjskimi in drugimi poslopi. Samo letos predvidevajo, da bi tam zgradili novih 400 stanovanj, prihodnje leto pa še 200. S tako koncentrirano gradnjo upajo dokaj prispevati tudi k pocenitvi gradbenih del.

Člani SZDL so na občnem zboru dokaj živahno pretresali ta predlog in dali nekatere pripombe, ki naj bi jih upoštevali.

Prva pripomba je bila, naj bi ne urejevali otroškega igrišča na vrtu pri Vajenskem domu ob bivšem Gasilskem trgu, ker je tam že tako preveč vajencev, šola itd. Menili so, da bi bilo treba zato poiskati drugi primernejši prostor za otroke.

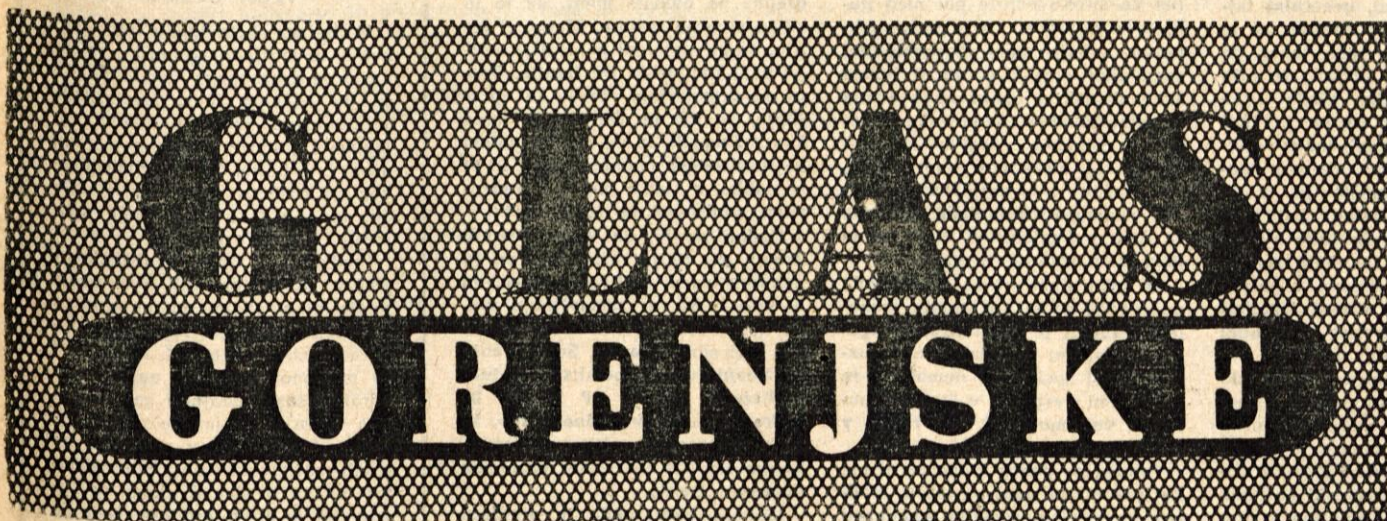
Prav tako je nekdo pripomnil, naj bi preskrbeli sredstva za ureditev mlekarne. Za pravilno oskrbo mesta Kranja pa tudi drugih krajev, je nujno vložiti tam nekaj sredstev. Predlog pa tega ni vseboval.

Prav tako so na občnem zboru omenjali, da je končno treba urediti nekatere pločnike v središču mesta, urediti javno stranišče, omogočiti lažji prehod kolesarjem po Savskem bregu, kjer so zdaj stopnice itd.

Najbolj pa so govorili o ureditvi oziroma asfaltiranju Partizanske in drugih cest. Predlog predvideva ureditev Partizanske ceste. Navzod pa so to grajali, češ da je potrebnejša ureditev Stare ceste.

Po razpravi o vprašanih komunalnih gradnjah so končno sprejeli predlog, naj bi izvedli med prebivalstvom anketo. Prebivalci, ko-
ristniki, ki so hkrati tudi ustvarjalci teh sredstev, naj bi svobodno sodelovali pri odločanju, kaj naj bi gradili in še zlasti, kaj je najhujše, potrebnejše in važnejše za dvig življenjske ravni.

Tudi v drugih krajih so bili ali pa še bodo občni zbori SZDL. Prav je, da se ob tej priliki pogovore o naporih za izboljšanje življenjskih pogojev in da usmerjajo občinske organe k temu cilju. K. M.



GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII., ST. 9 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 2. FEBRUARJA 1959

Z občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta Tržič

Več za družbeni standard

Odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami se bo letos delno izboljšal v korist negospodarskih investicij - Deficit socialnega zavarovanja - 40 mladih v plenumu ObSS

Tržič, 31. januarja.

Današnjega občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta v Tržiču so se razen številnih delegatov udeležili tudi nekateri gostje. Med njimi smo videli sekretarja OO ZKS Kranj Franca Popita, predsednika ObLO Tržič Lovra Cerarja, sekretarja OK LMS Viktorja Kralja in druge.

Po uvodnih formalnostih je predsednik ObSS Tržič Slavko Zalokar podal poročilo o delu v preteklem letu. Poudaril je, da se letošnji občni zbor vrši v času najživahnejše politične in gospodarske dejavnosti, ko je v središču pozornosti vseh družbenih in političnih organizacij borba za boljše življenjske in delovne pogoje delavcev, borba za večjo produktivnost in za nov sistem nagrajevanja. V letu, ki je pred nami, bo prav to osnovna gospodarska in politična naloga sindikalnih organizacij.

V tržički občini je posebno pereče vprašanje investicij za družbeni standard. Manjka jim celo vrsto objektov, od stanovanj, šole, zdravstvenega doma, kulturno prostora in sodobno urejenega in turističnim zahtevam odgovarjajočega gostinskega obrata do kopališča, vodovoda itd.

Perspektivni načrt investicij v

tržički občini zahteva za svojo realizacijo 420 milijonov dinarjev sredstev. Po nepopolnih podatkih bodo podjetja v občini Tržič ustvarila 202.600.000 din ostanka čistega dohodka in to po odbitku rednih plač, dveh plač nad tarifnimi postavkami in odvoda v obvezne sklade. Od tega bodo podjetja prispevala občini 22.560.000 dinarjev ali

10,6 % za komunalno dejavnost. Razen tega bodo podjetja letos tudi sama gradila stanovanja in nekatere komunalne objekte, za kar predvidevajo 89.921.000 dinarjev ali 45 %. Skupno bodo torej podjetja investirala za družbeni standard 112.487.000 dinarjev ali 55,6 odstotkov ostanka čistega dohodka.

Občinski sindikalni svet v Tržiču meni, da se bo odnos med sredstvi, ki jih investirajo podjetja sama, in med sredstvi, ki so namenjena občini, moral spremeniti v korist ljudskega odbora, ker sicer ne bo mogoče zgraditi nove šole, zdravstvenega doma in še nekaterih drugih objektov. Po sklepu Okrajnega zbora proizvajalcev, da naj bi namreč podjetja vsaj tretjino sredstev, namenjenih za investicije družbenega standarda, dala ljudskemu odboru, bi v Tržiču to znašalo približno 17,5 % in ne današnjih 10,6 %.

Predsednik ObSS je v referatu tudi poudaril, da bo razmerje med gospodarskimi investicijami, ki so lani znašale 296.559.000 dinarjev, in negospodarskimi investicijami, ki so znašale lani samo 52.787.000 dinarjev, treba spremeniti. Za leto 1959 planirajo podjetja 439 milijonov 693.000 dinarjev za gospodarske in 169.499.000 dinarjev za negospodarske investicije. Tu je že videti delen porast negospodarskih investicij, ni pa to zadnja možna meja.

V razpravi, ki ni bila najbolj živahna, so najprej govorili o nekaterih težavah socialnega zavarovanja, ki je imelo lani v Tržiču precejšen deficit. Ugotovili so, da delavci v tržički občini precej več bolujejo kot v drugih krajih na Gorenjskem. Vzrokov za to je več. Med njimi ni na zadnjem mestu dejstvo, da tržička industrija zaposluje pretežno žensko delovno silo.

Predsednik ObK LMS Tržič je poudaril, da se bodo morale sindikalne podružnice v prihodnje vse bolj opreti na mlade in jim nuditi zadostno možnost za politično in strokovno izobraževanje. Da sindikati v Tržiču mladih ne podcenjujejo, je videti iz tega, da je bilo v dosedanem plenumu ObSS 40 mladih delavcev in delavk.

A. T.

S SEJE ObLO ŠKOFJA LOKA

Razprava o okrajnem družbenem planu

V četrtek, 29. januarja popoldne je bila v Škofji Loki seja Občinskega ljudskega odbora. Na skupni seji sta zbora najprej obravnavala okrajni družbeni načrt in proračun, razpravljala pa sta še o predlogu za določitev ožjega gradbenega okoliša in o zadnjih zborih volivcev. Izmenjala sta tudi nekatere člane svetov in odborniških komisij.

Predlog družbenega načrta je obravnaval podpredsednik OLO Sveto Kobal, ki je zlasti podčrtal predvideno investicijsko politiko v tem letu. Investicije za potrebe družbenega standarda bo mogoče uresničiti le ob doslednem izpolnjevanju smernic družbenega načrta. Sredstva okrajnega investicijskega sklada bodo uporabljena predvsem za potrebe trgovine, obrti ter gostinstva in turizma. Del teh sredstev pa bodo uporabili za soudeležbo pri posojilih in splošnega investicijskega sklada za podobne namene. Posebej se je zadržal pri predvidenih investicijah v občini Škofja Loka in pri tem opozoril na važnost modernizacije ceste Kranj - Škofja Loka in ceste v Poljanski dolini. Pospešiti bo treba tudi pravice za zgraditev opekarne v Škofji Loki. Podpredsednik Kobal je govoril tudi o zaposlovanju delovne sile, čemur posveča načrt posebno pozornost. Število zaposlenih v tem letu nikakor ne sme prekoriti stanja ob zaključku preteklega leta, ker je že večina pod-

jetij, posebno industrijskih, prekorila plan števila zaposlenih za leto 1961, kar je primer tudi v Škofji Loki. Razen tega je omenil še nesorazmerje v naraščanju narodnega dohodka, kar kaže na zviševanje materialnih stroškov.

V razpravi so odborniki predlagali, naj bi v prid razporejanja investicijskih sredstev upoštevali potrebe gospodarsko bolj zaostalih krajev; že letos bi bilo treba izdelati okvirni program razvoja teh področij. Menijo namreč, da bo moč samo na tej osnovi sredstva načrtno razporejati.

Posebno živahna razprava se je razvila ob obravnavanju okrajnega proračuna. Odborniki so bili mnunja, da je razdelitev proračunskih dohodkov, ki jo je predvidel OLO sicer pravilna, ker privikrat jemlje za osnovo objektivni kriterij, po doseženem narodnem dohodku na prebivalca. Ker pa se je v občini Škofja Loka, po združitvi z občino Gorenja vas, narodni dohodek na prebivalca občutno znižal, bodo proračunski dohodki te občine, v

primerjavi z ostalimi občinami na Gorenjskem, relativno precej padli. Predsednik ObLO Jože Nastran je (Nadaljevanje na 2. strani)



S PRVE TEKME MED JESENICAMI IN LJUBLJANO (poročilo na 5. strani)

PABERKI PO SVETU

TIROLSKA, SAAR IN — KOROŠKA

Avstrija ima posebnega visokega državnega funkcionarja za vprašanje Južne Tirolske, pokrajine v Italiji, v kateri pa je naseljenih veliko Avstrijcev. Ta človek je dr. Franz Gschnitzer. O Južni Tirolski pride čisto do sporov med Dunajem in Rimom. Dr. Gschnitzer je pred nedavnim imel predavanje »Južna Tirolska s politično-geografskega gledišča«, v katerem je Južno Tirolsko primerjal s pokrajino Saar. »Prav tako kot s saarskimi oblastmi bi tudi rešitev vprašanja z Južno Tirolsko koristila evropski skupnosti,« je rekel dr. Gschnitzer.

Pozabil pa je omeniti še en aktualen primer odnosa do nacionalnih manjšin: odnos Dunaja do — Koroških Slovencev...

DDT IN NACIONALNI ZNAK

Amerikanci imajo v svojem grbu orla. Na vseh službenih žigih je videti podoba te ponosne ptice, ki jo smatrajo za simbol Združenih držav Amerike. Včasih je bilo na ameriškem kontinentu dovolj teh ptic. Zdaj pa jih je doletela nesreča: orli, ki jih je samo še nekaj sto, postajajo sterilni. Ugotovili so, da je temu vzrok prašek DDT, s katerim posipavajo barja in reke, ker se je dobro izkazal v borbi proti malariji. Ameriški orli se pretežno hranijo z ribami, ribe pa so polne DDT. Tako je ta sicer koristen prašek deloval na orle tako, da jim ogroža plodnost.

Zastopniki tradicije zahtevajo, da je treba prenehati s posipavanjem praška DDT, pa čeprav bi potem kraljevala malarija. Pravijo namreč, da bi bila sramota, da bi Amerika nekega dne ostala brez svojega simbola.

ENA ZVEZDA: 3.000 DOLARJEV

Aljaska je po dolgih in zakulisnih borbah v kuloarjih ameriškega Kongresa in Senata končno izvajala privilegij, da postane 49. zvezna država ZDA. Proti sprejetju so se v glavnem bojevale nekatere velike industrijske družbe, ki so izračunale, da bodo morali zaradi zveznih predpisov in zakonov, ki se bodo razširili tudi na Aljasko, plačati precej večje davke. Pa še ena družba je finančno prizadeta. »Trans World Airlines«, letalska družba, katere letala letajo po vsem svetu, je izračunala, da bo samo sprememba zastav na njenih 149 potniških letalih stala 3.000 dolarjev: vsaki zastavi bo treba namreč dodati še eno zvezdo.

Na prihodnjem zasedanju Kongresa bo med drugim na dnevnem redu tudi sprejem Havajev, ki imajo zdaj položaj teritorija pod upravo ZDA. To bi bila 50. federalna država ZDA. Koliko bo vse ameriške letalske družbe stala še ena zvezda?

MALENKOST

Mojstri statistike — Amerikanci so izračunali tudi tole:

Alkoholizem stane ameriško industrijo letno 35 milijonov delovnih dni, kar je v našem denarju okoli 245 milijard dinarjev.

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUBE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 397 — UPRAVE ST. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV



Snežne padavine, ki so včeraj iznenadile vsa Slovenijo, bodo prenehale. Ta teden bo prevladovalo sončno vreme, ob koncu tedna pa je pričakovati ponoven padec temperature s snežnimi padavinami.

LJUDJE IN DOGODKI
SOSEDJE V ŠKRIPCIIH

Padec italijanske vlade je že dlje visel v zraku. Bilo je potrebno samo še nekaj zaostreitev, kot je bil odstop socialnodemokratskega ministra Vigorellija, in na polurni seji kabineta je bila zapečaten usoda Fanfanijeve vlade.

Amintore Fanfani, generalni tajnik demokristjanske stranke, se je lotil sestavljanja vlade takoj po lanskim majskih volitvah. Iz njih je demokristjanska vlada izšla okrepjena, hkrati pa se je tudi celotno volilno razpoloženje volivcev nagnilo na levo. Takšno nagajenje volilnih množic je moral upoštevati tudi Fanfani kot novi ministrski predsednik. Toda njegov program milerjših socialnih reform in krepitve vloge države v gospodarstvu, ki ga je skušal izpeljati skupaj s Saragatovimi socialnimi demokrati, je naletel na srdite napade ne samo desničarskih strank, marveč tudi predstavnikov desnega krila lastne — demokristjanske stranke. Čedalje pogostje se je zgodilo, da so nekateri desničarski usmerjeni demokristjanski poslanci kršili strankarsko disciplino in glasovali proti lastni vladi. V takih razmerah in sprčo položaja v parlamentu, kjer je bila vlada navezana na podporo drugih skupin, je postalo jasno, da Fanfanijevemu kabinetu ni sojeno dolgo življenje.

Končan udarec mu je pravza-

prav zadal kongres Nennijevih socialistov. To je na prvi pogled videti nerazumljivo, saj so socialisti že ves čas v opoziciji. Toda na neapeljskem kongresu so socialisti zahtevali nekatere izredno važne smernice svojemu programu, ki so jim na široko odprle pot med italijanske množice. To je povzročilo pravo vrenje med Saragatovimi socialnimi demokrati in v levem krilu demokristjanov. Leva struja socialnodemokratske stranke je postavila zahtevo vodstvu stranke, naj takoj stori potrebne korake za združitev z Nennijevimi socialisti, socialnodemokratski minister za delo v Fanfanijevi vladi pa je prav zato izstopil iz vlade.

Že tako slaba vlada je doživela udarec, ki ga ni več mogla preboleti; Fanfani je kapituliral. Drugega mu tudi ni preostalo, saj z razcepljenimi socialnimi demokrati in z velikimi nasprotji v lastni stranki ni več mogel držati vajeti v svojih rokah.

Položaj po padcu vlade pa ni nič kaj rožnat, še manj pa jase. Medtem ko skušajo socialni demokrati na izrednem zasedanju razčistiti medsebojna nesoglasja, so ta postala v demokristjanski stranki še ostrejša. Fanfani je pred nevarnostjo razcepa v lastni stranki odstopil tudi kot generalni tajnik demokristjanske stranke. Očitno

je, da je Italija zašla v hudo krizo, iz katere zlepa ni videti rešilnega izhoda.

Nič čudnega torej, če rimski časopis »Popolo« že zdaj namiguje na možnost razpisa novih, izrednih volitev, londonski »Daily Telegraph« pa odkrito meni, da je to edina stvarna rešitev. Mnogi si želijo, da bi zapleteni položaj razvozlat neki italijanski De Gaulle. Drugi pa pristavljajo, da je še vprašanje, če jim bo De Gaulle zares kos v Franciji, in če že, kje potem najti takšnega močnega moža, ki bi se lahko v Italiji meril s francoskim predsednikom republike?

Čudno pa je, da v meščanskih krogih ne vidijo rešitve, ki so jo nakazale same volitve: namreč, da bi bilo treba pri sestavljanju vlade upoštevati levičarske in dejansko napredne stranke. Sodelovanje z Nennijevimi socialisti (četudi odhajemo močno KP Italije) bi lahko že ustvarilo trdno vlado, ki bi bila sposobna rešiti tudi marsikatero kriče socialne probleme današnje Italije.

Mnenja, priporočila in predlogi se še vedno zelo razhajajo, v enem pa so si malone vsi edini: namreč, da je sedanja kriza brzokone najtežja in utegne biti tudi najdaljša, kar jih je doživela povojna Italija.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

OBČNI ZBOR ZVEZE BORCEV KRANJ

OSREDNJA PROSLAVA NA JAMNIKU

Kranj, 1. februarja.

Na današnjem občnem zboru ZB občine Kranj je bilo razvidno, da je bila ta organizacija lani dokaj delavna. Skupno so rešili 320 prošelj in sicer največ o ugotavljanju službenih let. Veliko skrb posvečajo tudi otrokom padlih borcev in žrtvam fašističnega terorja. Takih otrok je še 299. Za njihove stipendije plačujejo mesečno 52.500 dinarjev. 162 otrok so lani poslali v razne kolonije ob morju.

V načrtu za nadaljnje delo je predvidena še večja dejavnost v izvenarmadni vzgoji, v urejevanju grobov padlih borcev itd. Komisija za spomenike je v okviru 40. obletnice KPJ zasnovala dokaj pester program. Odkritje spominskih plošč pripravljajo v Besnici in Pševem. V načrtu je tudi primerno obeležje zgodovinskih krajev v Naklem, Cegelnici, Goričah (Letence), v Kokri, Predosljah in drugod. V Kranju, kjer je bila avtobusna postaja, pa bodo s pomočjo okrajnih organizacij postavili večji spomenik.

Ko so govorili o stanju posamez-

nih otrok padlih borcev, o nekaterih mamicah oziroma starših padlih borcev, je delegat iz Nakla povedal, kako so tam ob novoletnih praznikih obiskali nekdanje partijske družine. Prinesli so jim darila in se z njimi lepo pogovorili. Nekaj podobnega je povedal tudi delegat iz Žabnice. Tam so organizirali za starše padlih borcev in druge partijske družine skupni izlet v Primorje in drugam, kjer so se njihovi sinovi borili in umirali.

Letošnji krajevni prazniki, kot so poudarili na zboru, naj bi vključili čimveč ljudi. Dali naj bi širši pomen dogodkom NOB in tako dostojneje proslavili obletnico KPJ. Predlagali so, naj bi v sodelovanju z radovljiško občino pripravili osrednjo občinsko proslavo na Jamniku. Na dan vstaje, 22. julija naj bi tam skupno proslavljali 15. letnico požiga te vasi.

K. M.

PROMETNA VZGOJA — GLAVNA NALOGA ŠOFERJEV

Kranj, 1. februarja.

Sinoči je bila v dvorani Okrajnega ljudskega odbora Kranj prva redna letna skupščina Združenja šoferjev in avtomehanikov okraja Kranj. Poleg številnih delegatov se

je skupščine udeležil tudi predsednik republiškega odbora Združenja šoferjev in avtomehanikov tovarš Rudi Cerar. Po enoletnem delu je ta organizacija zabeležila že lepe uspehe pri vzgoji številnega članstva, saj šteje danes preko 600 aktivnih članov. Pod njegovim okriljem delajo na Gorenjskem štiri podružnice (Kranj, Jesenice, Škofja Loka in Trzin). Namen Združenja šoferjev in avtomehanikov je predvsem v tem, da skrbi za strokovno in prometno vzgojo svojega članstva, kajti prav s sistematično vzgojo bodo lahko preprečili številne prometne nesreče na naših cestah.

V razpravi so govorili o sodelovanju z ostalimi organizacijami, ki ga doslej ni bilo. Borijo se tudi s precejšnjimi finančnimi težavami. Nekateri so v razpravi govorili o malomarnem odnosu nekaterih organizacij do Združenja šoferjev. Od 22 povabljenih gostov se namreč ni nihče odzval vabilu. Ob koncu so nagradili tudi nekatere svoje najzaslužnejše člane.

Nas kupščini so sprejeli vrsto važnih sklepov. Organizirali bodo seminar za predavateljski kader, tesno bodo sodelovali z organi prometne varnosti, z upravo za ceste in z vsemi avto-moto društvi na Gorenjskem.

M. Z.

ZAKLJUČEK
SANITETNEGA TEČAJA
V KRANJU

Kranj, 1. februarja.

Sinoči je bil v Dijaškem domu na Zlatem polju zaključen štiridnevni tečaj gasilske sanitete Gorenjske, ki ga je pripravila Okrajna gasilska zveza Kranj. 32 udeležencev se je seznanilo z osnovnimi zdravstveno-sanitetnimi predpisi pri požarih, elementarnih nevarnostih in nesrečah. Ob zaključku tečaja so udeleženci naredili tudi strokovne izpite. Tečaj je vodil pomočnik poveljnika OGZ za Gorenjsko Janko Štefe.

I. V.

RAZPRAVA O OKRAJNEM
DRUŽBENEM PLANU
(Nadaljevanje s 1. strani)

poudaril, da se bodo proračunski dohodki po tem kriteriju napram lanskemu letu povečali samo za 3 milijone dinarjev, medtem ko se bodo izdatki, brez upoštevanja komunalnih potreb, negospodarskih investicij in dotacij skladom ter organizacijam in društvom, povečali za 27 milijonov dinarjev. Narasli bodo zaradi vključitve bivše nižje gimnazije v občinski proračun in pa zaradi osebnih izdatkov za Upravo za gozdarstvo, ki so bili prejšnja leta zajeti v okrajnem proračunu. Hkrati bo Občinski ljudski odbor predlagal Okrajnemu ljudskemu odboru, naj še enkrat napravi izračun narodnega dohodka na prebivalca v tej občini. Ker niso upoštevali tovarne »Motor«, ki ni vključena v okrajni načrt, razen tega so izpustili tudi nekatera druga podjetja, so sedanji podatki netočni.

M. Č.

naša
kronikaZ OBČNEGA ZBORA
SINDIKALNEGA SVETA BLEDA
SKUPNA SREDSTVA —
VEČJI UČINEK

V Blejski občini bodo letos dali kakih 16 milijonov dinarjev za investicije družbenega standarda. Ko so na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta v soboto, 31. januarja govorili o tem, so menili, da bi bilo bolje, če bi združili čimveč teh sredstev v občinskem skladu, ter jih tako smoterneje uporabili za skupne koristi.

Predstavniki ObLO in drugih organov so že obiskali vsa večja podjetja v občini in govorili o sredstvih, ki bi jih lahko namenili za družbeni standard. Nekaj nad 10 milijonov dinarjev nameravajo porabiti sama podjetja za investicije v korist življenske ravni. Nekaj nad 5 milijonov pa so že ob prvih razgovorih obljubili odstopiti občini v skupni sklad za komunalne in druge gradnje. Toda na občnem zboru so izrazili misel, naj bi podjetja več prispevala v skupni sklad, da bi bil namreč učinek lahko večji. Iz skupnega sklada naj bi prispevali zlasti za gradnjo zdravstvenega doma, zobnega paviljona in druge objekte, ki so prebivalstvu na Bledu hudo potrebni.

Ob tej priliki so govorili tudi o investicijah v podjetju »Vezeninec«. Tam nameravajo letos porabiti vsa razpoložljiva sredstva, 10 milijonov dinarjev, kar vsekakor ni v skladu s splošnimi napor. Sklenili so naj bi najnost oziroma smotrnost teh investicij podrobneje pretesali ob sodelovanju samega kolektiva.

-L. C.

45 JIH ŽELI VSTOPITI V ZK

Kranj, 1. februarja.

Včeraj popoldne so v Dijaškem domu na Zlatem polju zaključili seminar za mladince in mladinke, ki ga je organiziral Okrajni komite LMS Kranj skupno z Okrajnim odborom ZB Kranj. Na zaključku, ki sta se ga udeležila tudi člana OK LMS Kranj Stefan Kadoič in Andrej Strniša, je bil vprašanje udeležencev odgovorjal član CK LMS Ljubljana Marjan Rožič, nato pa so 11 mladincev, ki še niso bili člani, sprejeli v mladinsko organizacijo.

Seminarja se je udeležilo 61 mladincev in mladink različnih poklicev in iz različnih krajev. Iz ankete, na katero so odgovorili vsi udeleženci, je videti, da sta samo dva člana ZK, 45 pa se jih je izrazilo, da to želijo postati.

ŽELEZARNA JESENICE DOBILA
NOVE KVALIFICIRANE DELAVCE

V sredo, četrtek in petek je polagalo 24 jeseniških železarjev izpite za kvalificirane delavce pred izpitno komisijo okraja Kranj, ki ima svoj sedež na Jesenicah. Vsi kandidati, ki so starejši in imajo dovolj prakse, so bili oproščeni teoretičnega dela izpita ter so položili praktični izpit povprečno s prav dobrim uspehom. V ponedeljek bo pred izpitno komisijo zaključeno polaganje izpitov. S tem bo dobila Železarna 50 novih kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev.

U.

DELO
JESENŠKIH ŠTUDENTOV

Decembra lani je preteklo leto dni, odkar so študentje jeseniške občine ustanovili akademski klub. Priredili so več namiznoteniških in strelskih dvobojev, največji uspeh pa so dosegli odbojkaši, ki so se uvrstili v vrh slovenskega odbojarskega športa. Z delom, ki sicer lani ni bilo najboljšo, bodo letos nadaljevali. V februarju bodo že drugi imeli akademski ples, ki bo pod pokroviteljstvom Železarne, v okviru proslav ob 90-letnici njene obstoja. Lanska prireditev je dobro uspela. Tudi letos bodo na tradicionalen in slovesen način sprejeli »zelene« bruce v družbo »starih bajt« in »mladih krokarjev«. Ta droben dogodek iz študentskega življenja bo ostal vsakomur v lepem spominu.

J. B.

MALO ŠALE JE TREBA

»Oo, dobro jo poznamo. Doli na šoli stanuje, kar doli jo boste dobili, če je doma.«

Tako so odgovarjali v Olševku, kajti Lojzko Hrstnikovo tam poznajo vsi, vsi iz Olševka, Hotemož in okolice.

»Vi ste proa med Prešnovimi nagradenci, ki jih je nagradil Občinski ljudski odbor v Kranju za zasluge v ljudsko-prosvetni dejavnosti, pa bi radi, da kaj poveste...«

Očividno je bila malo iznenadena. Vendar je začela zbrano pripovedovati o dramski sekciji, o pevskem zboru, o recitatorjih... Razgovor je kar nehoti zašel celo na dejavnost Rdečega križa, Socialistične zveze, na... Ni konca! Povsod je Lojzka kot voditelj. Menda ni tam organizacije, kjer ne bi ona sodelovala, vsaj kot tajnica. Ni proslave, svečanosti, zborovanja, kjer ne bi Lojzka imela glavno besedo. Vsaj pri organizaciji.

»Tudi prirejam sama za oder. Saj veste, izbira dramskih, lažjih del za naše možnosti ni velika. Tako sem uprizorila Kosmačev »Pomladni dan« in druge. Menda sem lani v poročilu imela napisanih 48 del, ki sem jih sama v 10 letih priredila za oder.«

Tako je pojasnjevala dejavnost dramske sekcije. Potem je pripovedovala o pevski in drugih. Le prostora ni. Največ 120 gledalcev lahko pride v učilnico,

kjer imajo predstave. Toda na Visokem je lepa dvorana. V glavnem nastopajo tam. Tam je prostora za 600 ljudi. Prišli bodo tudi na festival v Kranj 5. februarja z dramsko, a morda tudi s pevsko sekcijo.

»Koliko mladine je v vašem društvu?«
»Veliko. Pravzaprav samo mladina. V pevskem zboru so sama dekleta. Osemnajst jih je. Tudi v dramski sekciji je izmed 24 članov samo nekaj starejših za primerne vloge. Ostali — sama mladina.«

»Kako, da pri vas mladina tako sodeluje v teh dejavnostih? Marsikje se pritožujejo, da današnja mladina nima veselja za petje, igranje itd. Pravijo, da današnji svet motorjev in kavbojskih filmov privlačuje mladino drugam kot v čitalniški dobi.«

»Ne vem. Pri nas imajo veselje za to. Seveda je treba prilagoditi delo željam mladine. Zlasti vaje ne smejo biti puste. Povsod mora biti privlačno, zabavno. No ja, saj veste, kako je z mladimi — malo šale je treba.«

Potem se je razgovor ustavil. Pokrajina s kozolci in lesenimi skednji je bila tiha, malone pusta in dolgočasna.

Toda Lojzka je že pred 10 leti prišla v Olševke z bogatimi izkušnjami ljudsko-prosvetnega dela, ki si jih je pridobila v Poljanski dolini. Tudi tam je mož učiteljeval, a ona... Brez zaposlitve je vedno imela še več dela. Zdaj pa je mož

pred upokojitvijo. Ko je Lojzka to pravi, je zaupala tudi tiho željo; da bi se preselila kam bližje mestu, kam v Kranj.

»Saj tako mi misli na neke počitke. Še zmeraj bi delala. Saj veste, da drugače ne bi niti vzdržala. Toda hkrati bi imela priložnost tudi za uživanje. Včasih sem šla na vsako prireditev. Pa tudi zaradi otrok...«

»Že smo si dali roke, ko je nenadoma vzkliknila: »Knjižnico, knjižnico se niste videli!«

Odprla je 3 velike omare. Nad 800 zvezkov raznega čtiva vsebujejo. Razkazovala je kartoteke, zbirke klasikov in druge police z velikim ponosom in zadoščenjem. Zakaj ne bi. Tudi to je njeno, malone zgolj njeno delo.

»Kako si predstavljate vso to dejavnost v Olševku, če bi vi šli v Kranj, kot ste rekli?«

Njen obraz se je zresnil: »Večkrat sem se že zamislila. Hudo mi je. Za knjižničarja že imam predvidenega človeka, ki mu lahko zaupam. Veste, vsaka knjiga me spominja na nekaj. S tako težavo, kot smo to spravljali skupaj.«

Za druge stvari me bolj skrbi. Vsi radi sodelujejo, pomagajo, toda... Upam, da bom povsod dobila in usposobila namestnike.«

Cestitali smo ji k uspehu in priznanju.

K. M.

Prve težave ob pripravah za nove tarifne pravilnike

ZGOBICA O PREVARANIH ZIDARJIH

Nagrade razdeljujejo sami delavci

Polovica delovnih mest izven norm! Kako stimulirati mojstre? Kaj z onimi, ki ne dosegajo norm?

Razgovori o letošnjem in bodočem nagrajevanju sploh, so se prenesli iz raznih konferenc in posvetovanj v delovne kolektive. Tudi v tovarni IBI (Industrija bombažnih izdelkov) v Kranju že razpravljajo o tem.

Načela, kot pravijo, so vsem všeč in se z njimi strinjajo. Edino imajo pripombe na nekatere točke sporazumov, ki, kot pravi, preveč posegajo v odreja-vanje gornje meje prejemkov. Tarifna komisija podjetja se je že sestala in razpravljala o delu, ki ga kaže čimprej začeti.

Ena glavnih težav za uresničenje sedanje načela, ki predvideva nagrajevanje po učinku, je to, da imajo skoraj polovico delavcev, ki ne delajo po normi. To so delovna mesta, kjer se niso našli otipljivih prijemov za norme. V glavnem so to delavci v delavnicah, prometu, skladišču in na drugih zunanjih delih. Bilo je že veliko govora o tem, kako bi tudi te delavce pravičnejše nagrajevali po njihovem delu, ali doslej še niso našli oblike.

Sicer pa so že lani, kot pravi, dokaj povečali sklad za nagrade in premije. S tem so skušali uveljavljati princip nagrajevanja po učinku. Imeli pa so mnogo težav z nagrajevanjem. Upravni odbor je imel dolge, mučne seje. Potem so prepustili delitev nagrad samim oddelkom. Tu so največ prišli v poštev oddelki, kjer normiranje ni uveljavljeno. Po pregledu splošnega uspeha podjetja oziroma oddelka so določili višino nagrad posameznim oddelkom. Medsebojno razdelitev ter nagrad pa so znotraj oddelka opravili sami delavci. Tak način se je pokazal do-

ber; delavci se medsebojno kritično ocenjujejo in hkrati iščejo ter odstranjujejo razne slabosti, da bi dosegli večji uspeh.

Po ugotovitvah komisije bodo morali zdaj tudi mojstre stimulativnejše nagrajevati. Doslej so bile za njih merodajne zgolj ure. V novem pravilniku pa hočejo tudi njih vključiti v norme, in sicer po skupnem uspehu oddelka oziroma skupine, ki jim je zaupana.

Precej ugibajo tudi o vprašanju onih delavcev, ki ne dosegajo norm. Teh je kakih 20 odstotkov

od vseh normiranih mest. Najbolj pereče pa je v tkalnici, ki je že tako ozko grlo podjetja. S tem je kolektiv kot celota hudo oškodovan. Na predlog delavskega sveta so se pred kratkim začeli podrobneje zanimati za vzroke. Posebna komisija razgovarja z zainteresiranimi delavkami in raziskuje okolnosti, da bi ugotovili prave vzroke, zakaj ne dosegajo norm. Predvidevajo, da bodo, če se bo pakazalo za potrebno, organizirali posebne tečaje za praktično in strokovno usposabljanje delavk.

Take in podobne probleme raziskujejo in rešujejo še preden bodo pristopili k izdelavi novih tarifnih pravilnikov in predlogov o novem načinu nagrajevanja.

Odšel je registrirat račun...

»V časopisu sem bral, da potrebuje Kranjsko gradbeno podjetje v Kranju več gradbenih delavcev.« je v raztrganih stavkih pripovedoval 18-letni zidar Dragoša Knežič in Knežiča pri Sibeniku. Sredi decembra lani sem se odpravil na pot. Kaj naj bi sicer počel doma v siromašni obmorski vasi. Za svoj načrt sem pridobil še sosedo Mirka Knežiča. Vse je šlo po sreči. Prispela sva v Kranj in se zglasila v upravi Kranjskega gradbenega podjetja. Od tam so naju napotili na gradbišče Zdravstveni dom; naročili so nama, naj se zglasiva pri zidarskem mojstru Kotorskem, ki bo poskrbel za najino zaposlitev. — 18. decembra sva začela delati; jaz sem ometaval stene in strop, medtem ko je Mirko skrbel za transport malte. V skupini Kotorskega so razen naju delali še štirje delavci. Trdo smo morali prijeti za delo. Pogosto smo delali tudi 16 ur

dnevno. Skupina je bila sorazmerno dobro plačana, le o najini zahtevi po socialnem zavarovanju, Kotorski ni hotel ničesar slišati. Izgovarjal se je, da pod temi pogoji, kot pooblaščen zidarski mojster, ne more sprejemati v svojo skupino novih delavcev. Izgovarjal se je, da sme sprejeti na delo največ pet ljudi. Kaj sva hotela? Da bi se zaslužku zavoljo tega odrekla? Ne, tega nisva mogla storiti. Sicer sva bila pa z Mirkom sorazmerno dobro plačana. Jaz sem imel 65 dinarjev od površinskega metra ometane površine, Mirko pa nekaj manj. Z delom smo končali sredi januarja in se nadejali plačila. Kotorski je obračunal delo naše skupine in sestavljal račun, ki bi ga moral predložiti v izplačilo Kranjskemu gradbenemu podjetju. Ker pa račun ni veljaven prej, preden ni registriran od občinske uprave za dohodke, je Kotorski v četrtek,

22. januarja odpotoval na Hrvaško. Izgovarjal se je, da sme račun potrditi le občina, v kateri je pripravljen kot pooblaščen zidarski mojster. Dan ali dva pozneje bi se moral že vrniti. Čakali smo in minil je teden. Kotorskega z registriranim računom ni bilo od nikoder. Kdo nam bo izplačal zaslužek? Za enome-sečno delo dolguje samo meni 17.600 dinarjev.

Prevarani zidar je utihnil.

Kaj pa zaslužki ostalih?

Trem delavcem ni izplačal niti prebite pare, ostalim je odričnil le nekaj malega. 17-letnemu delavcu Dragu Sučku iz Varaždina, ki je prišel k skupini nekaj dni pozneje, dolguje Kotorski okrog 11.000 dinarjev, Mirku Knežiču 12.000, Stevu Skupjaku iz Varaždina 13.000 dinarjev. Se več: ko je delavec Nikica Crjan zaprosil svojega delodajalca Kotorskega, naj mu izplača ostanek zaslužka, le-ta o tem ni hotel ničesar slišati.

Kdo je Josip Kotorski?

O prevejanem delodajalcu je le malo podatkov. Na Kranjskem gradbenem podjetju vedo povedati le to, da je po narodnosti Hrvat, star okrog 35 let in da je pooblaščen zidarski mojster. Tudi on se je zglasil na upravi Kranjskega gradbenega podjetja na oglas v časopisu. Dejal je, da ima svojo skupino delavcev in da je voljan sprejeti primerno delo. Ker je imel Kotorski vse kvalifikacije, je uprava Kranjskega gradbenega podjetja sklenila z njim pravnoveljavno pogodbo za zidarska dela pri gradnji Zdravstvenega doma.

Potem ko je skupina z delom končala, je Kotorski sestavil obračun: račun, ki bi ga moralo plačati Kranjsko gradbeno podjetje, je znašal 239.000 dinarjev. Pred tem pa je Kotorski prejel od podjetja 203.000 dinarjev akontacije, kjer je tudi vračunana prehrana omenjenih delavcev v menzi podjetja. Ostanek bi Kotorski moral dobiti pozneje, potem ko bi predložil registriran račun. Toda Kotorski je z računom izginil neznano kam.

Kaj vedo še povedati ljudje?

Kotorski si je vtepel v glavo precej razpisno življenje. V veseljačenju in popivanju je bil precej iznajdljiv. Tudi svoje zunanosti ni zanemarjal. Preden je izginil, si je nakupil za 60 tisoč dinarjev oblek.

S tem, da je ogoljufal delavce, se pa Kotorski očitno ni zadovoljil. K tem šestim žrtvam lahko prištevamo še nekaj drugih lahkovrnežev, ki so nič hudega sluteč nasledili njegovi zaupanju vzbujajoči osebnosti. In teh ni malo.

Pri družini, kjer se je hranil, si je izposodil okrog 16.000 dinarjev. Tudi delavci so mu služili kot neizčrpen vir dohodkov; tudi pri njih si je namreč pogosto izposojal, ne da bi vračal.

Kaj je Kotorskemu še preostalo, potem ko je do vrata zabredel v dolgo?

Pospravil je zaslužek svojih delavcev in »odšel registrirat račun«.

S. S.

Pripombe ObLO Kranj k predlogu okrajnega družbenega načrta

Močnejše upoštevati osnovna načela investicij

NAMESTO DOTACIJ KREDITE

Glavna točka dnevnega reda na seji ObLO Kranj, ki je bila v četrtek, 29. januarja, je bila razprava o predlogu letošnjega okrajnega družbenega načrta in proračuna. V imenu OLO je odbornikom obrazložil glavne značilnosti predsednik OLO Vinko Hafner. V razpravi se je oglasilo več odbornikov in tudi poslanec Miran Košmelj. Omenil je, da predlog okrajnega načrta kljub močnim premikom vendarle ne upošteva v zadostni meri osnov-

na načela letošnjih investicij. — Vse prevelike so namreč številke investicij za industrijo, čeprav so morda upravičene. Kljub temu, da so odborniki dobili predlog načrta prepozno, da bi ga lahko prebrali in o njem razmislili, so vendar tudi drugi odborniki omenjali isti vtis, da je namreč razmerje med investicijami za gospodarske in negospodarske potrebe morda le moč še premakniti v korist slednjih.

Odbornica Pepca Jež je tudi se tu moralo znova pregledati

pripomnila, da ni prav, če se sredstva iz sklada za stanovanjsko gradnjo uporabljajo za mehanizacijo gradbenih podjetij. Če so tam sredstva potrebna, naj bi jih vzeli iz drugih virov predvidenih za gospodarske investicije.

Tudi o investicijah za gozdarstvo je bilo govora. Prvi je to omenil tov. Košmelj, čes da je za to dejavnost v sorazmerju z drugimi vendarle predvidenih preveč investicij. Menil je, da bi se tu moralo znova pregledati

potrebe in koristnosti ter znova pretresati te izdatke. Predsednik ObLO Franc Puhar pa je to misel še dopolnil z mišljenjem, da bi tudi v gozdarstvu kazalo preiti od dotiranja k stimulativnejšemu načinu, to je kreditiranju. Če bi se ta sredstva dajala v obliki kreditov (se pravi, da bi jih investitor moral vračati) bi po njegovem mnenju zainteresirani ljudje previdneje računali z milijoni. To načelo so vključili tudi v končne pripombe.

Na seji so prav tako izražali pomisleke o združevanju sredstev v izvenindustrijskih gospodarskih dejavnostih v merilu OLO. Okrajni predlog namreč predvideva združevanje sredstev, da bi tako lažje reševali posamezne komunalne in druge probleme, ki so v korist širši skupnosti. Odborniki se niso izrazili proti temu, marveč so menili le, da v izvenindustrijskih dejavnostih: obrti, trgovini, gostinstvu itd., ne bi to koristilo. Menili so, da so potrebe občine v teh dejavnostih tako velike, da bi pogoj, ki jih omenja okrajni načrt, lahko samo ovirali sedanje napore. Hkrati so izrazili pomislek, če ne bi morda zbiranje sredstev v merilu okraja destimulativno vplivalo na sama podjetja. Tov. Hafner in drugi pa so menili, da je taka bojazen odveč.

Na isti seji so odborniki obeh zborov potrdili tudi predlog ožje zazidalnega okoliša za mesto Kranj. Na predlog Sveta za prosveto in kulturo pa so odobrili odlikovanja in nagrade najpo-zrtvovalnejšim delavcem na področju ljudskoprosvetnega dela v občini. Nagradi so: Lojzka Hrast iz Olševke, Gašper Puhar in Saša Kump. Stiranajstim pa so izrekli pohvale.

K. M.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH NACIONALIZACIJA

V vseh občinah na Gorenjskem v zadnjih dneh razpravljajo največ o predlogu okrajnega družbenega plana, ki bo sprejet 3. februarja. Druga najaktualnejša stvar, ki je tudi v teh dneh na dnevnem redu vseh sej občinskih in ljudskih odborov kranjskega okraja, pa je izvajanje nacionalizacije gradbenih zemljišč in najemnih zgradb. Že v decembru so bile v vseh občinah formirane komisije za izvajanje nacionalizacije, ki so skupaj z urbanisti in v skladu z odlokom, ki ga je na osnovi zveznega zakona izdal Izvršni svet LRS o krajih, ki pridejo v poštev za nacionalizacijo stavbnih površin, takoj začele pripravljati svoje predloge. Dela v zvezi s sestavljanjem predlogov zazidalnih

površin so v glavnem v vseh občinah na Gorenjskem že končana (gradbeni okoliš za mesto Kranj smo že objavili v zadnji številki »Glasu Gorenjske«) in bo v začetku februarja o tem že razpravljali Okrajni ljudski odbor Kranj. Bolj počasi pa napreduje delo za sestavljanje predlogov o nacionalizaciji stanovanjskih in poslovnih zgradb. Zvezna ljudska skupščina je namreč sprejela zakon, da se nacionalizirajo vse hiše z več kot dvema večjima oziroma tremi manjšimi stanovanji. Tu bodo verjetno nastopile vrste težav, ki jih ne bo ravno najlažje premostiti.

Občinske komisije za nacionalizacijo stanovanjskih in poslovnih stavb so se prvič sestale že 14. februarja. Da bi

zvedeli, kako zdaj, ko so predlogi za nacionalizacijo zemljišč v glavnem že sestavljeni, napreduje delo za nacionalizacijo stavb, smo zavrteli nekaj telefonskih števil in vprašali, kakšno je trenutno stanje na Gorenjskem. V Radovljici imajo predlog za zazidalni okoliš že pripravljen, zdaj pa zbirajo podatke za predlog o nacionalizaciji najemnih stavb. Povedali so nam, da pri njih pridejo v poštev za nacionalizacijo samo lokali, nimajo pa še zbranih vseh podatkov. V blejski občini so že popisali vse objekte, ki jih bo zajel novi zakon. Vprašali smo jih, če predvidevajo morebitne adaptacije ali rekonstrukcije nacionaliziranih lokalov in stavb, s čimer bi bilo možno precej izboljšati trgovsko mrežo v tem turističnem središču Gorenjske. Doslej so namreč privatni interesi take posege včasih krepko zavirali. Povedali pa so nam, da o tem še niso govorili. Na Jesenicah sta oba zbora Občinskega ljudskega odbora na zadnji seji razpravljala o ožjem gradbenem okolišu, na prihodnji seji, 6. februarja, pa bodo o tem dokončno sklepali. Posebna strokovna komisija pripravlja predlog o nacionalizaciji stanovanjskih in poslovnih stavb, ki ga bo predložila občinska komisija za nacionalizacijo.

A. T.

Pismo s Koroške

Nezaželena spremljava

Ugibanja okrog delovanja šolske komisije - Nacionalisti se boje in opozarjajo na provokacije

Šolska komisija je na Koroškem že več kot teden dni in vendar še nihče ne ve, kaj počne. Po kakšni metodi inspicira osnovne šole na dvojezičnem jeziku, kakšno so direktive, po katerih se naj ravna. Niti tega nihče ne ve, katere vasi bo obiskala in katere šole si bo ogledala. V celovških slovenskih krogih prevladuje vtis, da se ljudje na pristojnem mestu z vsemi silami trudijo, da bi navzočnost in delo komisije prikrili pred javnostjo, zlasti pa pred tistim delom prebivalstva, za katerega interese v prvi vrsti gre — pred slovensko manjšino. Ob takem »skrajno sumljivem početju«, kot poudarja »Slovenski vestnik«, se vsiljuje mnenje, da morajo biti v ozadju določeni nameni, ki pa očitno niso popolnoma v redu, ker bi jih drugače ne bi bilo treba skrivati pre tistimi, za katerih življenjske interese gre.

Vendar je za močnejše vsaj nakladno nekatere stvari ugotoviti, iz katerih je sklepati vsaj to, kaj je komisija videla in kaj doživela. Elegantna Mercedes s številčkama »K 14« in »K 16« seveda ne ostaneta neopažena, kadar se pripeljeta pred vaško šolo in iz njih izstopi peto-šolci »visokih gospodov« z Du-

naja in iz Celovca. Razen tega pridejo otroci domov in seveda pripovedujejo o nenavadnem dogodku. Najmanj je še mogoče zvedeti od učiteljev — ti imajo strog ukaz, da ne dajejo nobenih informacij; seveda pa tudi ti ne morejo dolgo molčati. Prav ničesar pa ni mogoče zvedeti od članov komisije same. Ti so se celo na zelo nevtruden in neprimeren način otresli novinarjev, ki so jih poskušali spremljati na njihovi poti.

Že kaj kmalu je bilo jasno, da se bo komisija gibal v smeri od zahoda proti vzhodu. Najprej so bili v Ziljski dolini, nato v Rožu in nekaterih gorskih vaseh na obronkih Karavank, nato v Gurah, torej v celovškem okraju, na koncu pa se bodo, kot vse kaže, podali v velikovski okraj, torej v Podjuno.

Največje presenečenje je komisijo prav gotovo čakalo tam, kjer ni bilo pričakovati »nobenih problemov«, torej v zgornji Ziljski dolini, v okolici Smohorja.

Avstrijska »ljudska štetja« v zadnjih desetletjih v teh krajih niso ugotavljala nobenih Slovencev več. Vendar pa se je v vasi Stefan na vprašanje, koliko otrok razume slovensko, dvignilo nad dve tretjini otrok. Kako je bilo pri tem vaškem učitelju, ki vedno poudarja, da v njegovi šoli ni nobenih slovenskih otrok, ni znano. Vsekakor so se v tej šoli odjavili od slovenskega pouka — prav gotovo tudi po »zaslugi« učitelja.

V Gorjah, kraju, kjer je pred sto leti deloval Matija Majar — Ziljski in v svojem zanosu dal vklesati v cerkveni zid slovenski napis v cirilici: »V tem znamenju boš zmagal«, se je zbrala pred šolo »delegacija« najbolj vnetih šovinistov. Ko je komisija prišla iz šole, jih je ta delegacija nagovorila. Kasneje se je zvedelo, da so zbrani šovinisti protestirali proti slovenski učiteljici, ki da »slovenizira« njihove otroke in ki da je sploh slaba učiteljica. Kaj jim je ko-

misija na to odgovorila, ni znano; vsekakor kakega posebnega uspeha niso mogli doseči, ker so člani komisije takoj posedli v avtomobile in se odpeljali.

V Vodiči vasi pripovedujejo otroci naslednjo ljubko epizodo, ki pa je značilna za položaj na koroških šolah. Na omenjeni šoli se samo štirje otroci niso odjavili od slovenskega pouka. Ko je eden izmed članov komisije tem štirim otrokom zapovedal, naj zapojejo kako slovensko pesem, je na njegovo prav gotovo veliko presenečenje ves razred potegnil ja njimi! Primer, ki bo, upajmo, komisiji in prosvetnemu ministru dal misliti...

Sovinističnim krogom je pristotnost komisije z Dunaja vsekakor trn v peti. Sicer v teh krajih »nihče ne pričakuje«, da bi kakršna koli komisija lahko povzročila spremembo sedanjega stanja, vendar pa se hujskači vendarle boje, da bi Dunaj ne zvedel kaj več o njihovi gonji in o razmerah, v katerih se je vršilo odjavljanje od slovenskega

pouka. Kot vse kaže, skuša zdaj nacionalistični tisk ustvariti vtis, da grozi nemški manjšini »nevarnost ponovnega prisilnega pouka slovensčine« in kakor da namerava komisija delati Slovincem usluge. Tako so na veliko objavili vest, da so bili zastopniki Slovencev povabljeni k podpredsedniku avstrijske vlade in bili natančno obveščeni o namenu komisije — v resnici pa je šlo za obisk, ki so ga Slovinci že zdavnaj zahtevali in med katerim so zgolj protestirali proti šolski uredbi z dne 22. septembra. Podpredsednik vlade jim ni povedal drugega, kot da se bo to vprašanje dokončno rešilo med koalicijskimi razgovori, ki se bodo začeli baje že januarja. Nadalje trde »Kärntner Nachrichten«: »Neue Front« in podobni polnaciistični listi, da so bili o prihodu komisije obveščeni samo Slovinci, »koroška javnost« pa je zvedela za ta prihod šele iz slovenskih časopisov — v resnici pa je avstrijska novinarska agencija APA to vest sporočila že nekaj dni pred prihodom komisije v Celovec.

Najbolj nesramno potvarjanje dejstev pa je bil »senzacionalni« članek v »Kärntner Nachrichten« pod naslovom »Slovenski manevri za varanje komisij«. List je poročal, da se je v Ziljski dolini pojavila skupina dvajsetih mladeničev, ki hodijo od vasi do vasi in provokatorsko prepevajo slovenske pesmi, z namenom, da dokažejo komisiji nekaj, česar ni, namreč, da žive v Ziljski dolini Slovenci. V resnici pa so učenci podravske kmetijske šole napravili prejšnji teden enodnevni izlet v Leško dolino in na vlaku prepevali — kar pa seveda bivšim Hitlerjevim hlapcem ni šlo v račun.

To so običajne nezaželene spremljave, ki koroškim Slovincem niso nič novega, saj se morajo iz dneva v dan boriti, da ne bi popolnoma zadušile njihovega glasu. Upati je, da ne bodo vplivale tudi na dunajsko komisijo, od katere koroški Slovenci kljub vsemu pričakujejo, da bo prosvetnemu ministru objektivno poročala to, kar je zares videla in spoznala, namreč, da vlada v koroškem šolstvu danes popolna zmeda in da je rešitev problema ponovna uvedba dvojezičnosti.

Tež Malej

V SENCI C₂H₅OH

Izgubljeni milijoni zaradi alkohola - Zakaj sadni sladkor spreminjamo v strup? - Pretepi, tožarjenje, družinske tragedije, samomori - Največ nesreč pri delu v ponedeljkih - Sovražnik prometa

Zmračilo se je že, ko sem šel po skoraj prazni ulici. Ker pa je bilo hladno, sem zavihal ovrtnik suknje, se zgrbančil, in tako še tistih nekaj ljudi nisem videl.

Nenadoma me je nekdo rahlo potegnil za suknjo. Moram priznati, da sem se skoraj prestrašil, če zaradi drugega me — škoda bi bilo suknje, če sem jo kam nataknil. Toda...

Bil je deček šestih ali sedmih let, tako sem sklepal v prvem trenutku. Trepetal je, ker ga je zeblo. Na nogah je imel le razcefrane telovadne copate; in bil je brez plašča. S solzami v očeh me je milo zaprosil: »Gospod, dajte mi prosim dvajset dinarjev, si bom kupil kruh.« Njegov glas je bil šibak in proseče je zajokal.

Mali deček ni upal domov. Oče je prišel pijan domov in močno sta se sprla z mamo. V kredenci ni bilo nobenega krožnika več; oče jih je že spremenil v črepinje, ki so bile raztresene povsod v kuhinji, ko se je deček ves preplašen zmužnil med vrati na cesto. Lačen je bil in lačen je bil že dlje, kajti oče je običajno pustil ves svoj zaslužek v gostilnah. Mati pa je le s svojo pridnostjo zaslužila sem pa tja kakšen dinar, da je lahko preživljala dečka in njegovega mlajšega bratca in še mlajšo sestro.

Vsemu temu je bil kriv alkohol. Pravzaprav oče, ki se mu je pustil zaslužiti.

PRED KONCEM SE EN DECILITER

Pred dnevi se je z alkoholom zastrupil v bližini Kranja obrtnik. Le-ta je bil že notoričen pijanec. Zaradi alkohola ni hiral le njegovo življenje, temveč tudi njegova obrt. Večkrat je v pijanosti razgrajal in se tudi pretepil in bil zaradi tega večkrat kaznovan. Pred kratkim je bil kaznovan s tremi meseci zapora. Toda kazen ga ni prav nič izučila.

Sobota zvečer je bila. Kot po-



OTROK IN OČE V TRŽIŠKI BISTRICI

Komaj teden dni je minilo, ko sta v Podljubelju pri Tržišču nehali utripati srca dveh življenj.

V družini so bili že večkrat prepri zaradi alkohola. Pred tragičnim dogodkom je oče nenehno posedal po gostilnah in uničeval svoje zdravje z žganjem ter delal družino z dneva v dan bolj nesrečno. Zahrbtnost alkohola je očeta spremenila v morilca. Popil je še pol litra žganja, vzela doma osem mesecev starega sinčka in... Nekaj trenutkov za tem je prenehalo biti srce nedolžnega dojenčka v strugi Tržiške Bistrice. Nekaj sekund za tem, pa je prenehalo tudi življenje očeta. Sam je skočil v strugo Bistrice. — Samomor!

navadi, se je tudi tokrat zatekel v gostilno. Popil je že liter žganja...

Doma so bili v skrbeh. Očeta od nikoder. Minila je tudi nedelja. Očeta ni! Tudi v ponedeljek popoldne, ko je običajno končal z delom, ga še ni bilo domov.

Končno so ga v ponedeljek domači našli v gostilni. Sin mu je prišel pomagat, da bi sploh lahko prišel domov. Toda oče si je pred odhodom privoščil še šilce žganja.

Doma so mu pomagali v posteljo. In zjutraj... Nič več se ni ganil. Njegovo telo je bilo hladno. Zdravnikova ugotovitev: zasilec žganja.



Moč alkohola ga je »objela«

VINJENA JIM JE V ZABAVO

V enem najbolj prometnih turističnih mest Gorenjske, so si moški dovolili že večkrat nenavadno zabavo. Neka ženska je bolj ali manj podvržena vplivu alkohola. Vendar pa bi verjetno

še doma, je dobra. Majhna kupčija in spet je denar za dva »deci«.

ŠTEVILKE GOVORJO

Zaradi alkohola se z dneva v dan vrste tragični primeri, prepri in pretepi in zaradi tega imajo sodišča tudi polne roke dela.

Prijave zaradi kaljenja nočnega miru in javnega reda prihajajo druga za drugo. V letu 1958 je bilo zaradi raznih disciplinskih prekrškov 2900 prijavljenih oseb, od tega pa 90% zaradi alkohola. 1880 oseb pa se je moralo zagovarjati pred sodnikom za prekrške! Alkohol ima res čudovito moč!

Sedaj se pa vprašajmo, ali so temu krivi res samo uživalci alkohola? Preprost odgovor je: »Ne! ni manj niso krivi tisti, ki dajejo tolikšne količine alkohola. In kdo so ti? Gostilničarji. Kljub temu, da je prepovedano v gostinskih lokalih točenje alkohola mladostnikom in vinjenim osebam, se gostilničarji največkrat tega odloka ne drže. Gostilničarji bi morali biti zaradi kršitve tega odloka odločno kaznovani! Toda številke nam tega ne pokažejo! 1880 oseb je moralo zaradi alkohola pred sodnika za prekrške, medtem ko se je moralo zagovarjati le 13 gostilničarjev od 24 prijavljenih! Je lahko še kakšno drugo dejstvo, ki bi bolj zgovorno pričalo, kako se borimo proti alkoholu? Najbolj boleče pri tem pa je da se zaradi vinjenosti česče zagovarjajo mladi ljudje med 20 in 30 letom.

10 SMRTNIH PROMETNIH NESREČ

Vsekakor pa je alkohol največje zlo v cestnem prometu. V minulemu letu je bilo 367 prometnih nesreč od tega 53 zaradi alkohola. To razmerje še ni tako zaprepasčujoče, toda bilo je 17 smrtnih nesreč in od tega deset zaradi alkohola. Razen tega se je moralo zaradi upravljanja motornega vozila v vinjenosti zagovarjati 108 oseb, od katerih jih je bilo 48 kaznovanih s tem, da jim je bilo za določen čas odvzeto vozniško dovoljenje.

KJE SO BREZALKOHOLNE PIJAČE

Kolikšno zlo povzroča alkohol, ni treba več poudarjati. Vprašanje pa je, kako se boriti proti alkoholizmu. Ali si lahko pomagamo le z brezalkoholnimi pijačami? Ne! Vsekakor pa so lete lahko eno prvih orožij v boju proti popivanju. Zal pa brezal-

koholnih pijač praktično pri nas še nimamo. V Ameriki izdelujejo na primer nad 100 najrazličnejših brezalkoholnih pijač iz mleka. V Švici se v tako majhnem naselju delajo iz sadja koristne brezalkoholne pijače.

Kako pa je pri nas? Sadni sladkor predelujemo v najbolj uničujoči alkohol — žganje! Tudi vin imamo vseh mogočih vrst in kvalitete.

Alkoholne pijače so tudi obdavčene. S kakšnim namenom? Sredstva, ki jih dobimo pri točenju alkoholnih pijač bi morali vsekakor uporabiti za borbo proti alkoholu. Za mlečne restavracije in za stroje, ki so potrebni za predelavo sadja v brezalkoholne pijače. Na Gorenjskem bi bilo potrebnih le 30 milijonov dinarjev in že bi lahko zagostili 70% potreb po brezalkoholnih pijačah. Toda teh sredstev ni! Nasprotno pa lahko omenimo, da se je vino pred nekaj meseci na Jesenicah pocenilo za 40 dinarjev, medtem ko se je skoraj v istem času mleko podražilo za 3 dinarje. Občina bi lahko resneje razmislila o tem. Zniževanje cen je vsekakor naša želja. Prav gotovo pa bi bilo bolje, če bi vino sploh ne pocenili, namesto njega pa bi pocenili mleko vsaj za dinar. Družba bi imela od tega večjo korist. Kaže pa, da se nekateri še vedno ne zavedajo dovolj, kakšno zlo je alkohol. Precej primerov bi lahko našli, ko delavec na delo pride vinjen in nihče ne misli na to, koliko je njegovo delo vredno. Mar alkohol res ne more vplivati na produktivnost? Le kako bi ne! In kaj pokaže statistika? Največ nesreč pri delu je ob ponedelj-

kih. Zakaj? Posledice alkohola! O tem bi morale več razpravljati vsaj sindikalne organizacije.

Alkohol povzroča tudi dvojno zlo za naše gospodarstvo. Tisti, ki se ne more odreči alkoholu, ima stroške, ki pa jih mu družba »mora« dvojno plačati. — Zdravljenje njega samega in pomoč, ki jo mora dobiti družina, ker je zaradi očeta, podvrženega alkoholu, socialno ogrožena.

Torej, borba proti alkoholu, največjemu zlu človeštva, bo lahko uspešna le, če se bomo proti temu strupu borili s skupnimi močmi. Imamo primere, ko so nekateri ljudje, podvrženi alkoholu, pripravljeni zdraviti se, toda mi jih odvrčamo od tega. Bil je primer, ko se je nekdo odločil za zdravljenje na dispanzerju v Kranju. Zdravljenje je bilo uspešno. Več mesecev ni niti pokusil alkohola. Družina je bila nadvse srečna. Toda po nekaj mesecih je mož prišel med svoje tovariše. Le-ti so ga zbadali, češ da je copata, ker se pusti ženi tako »komandirati«. Prvič je mož takšnemu izzivanju kljuboval. Toda drugič... Pokusil je požirek vina, nato srknil kozarec, zvrnil liter in... spet je bilo vse pri starem. Kdo je bil kriv, da je človek postal suženj alkohola, čeprav se mu je bil pripravljen upreti? Družina! In če je odslej zaradi moža nesrečna družina, je mar kriv mož? Ne! Sam je hotel živeti kot se spodobi, toda tovariši vinjen in nihče ne misli na to, koliko je njegovo delo vredno. Mar alkohol res ne more vplivati na produktivnost? Le kako bi ne! In kaj pokaže statistika? Največ nesreč pri delu je ob ponedelj-

B. Fajon



Kdo je kriv? Voznik? Ne! Mož, ki se je pustil zaslužiti alkohol

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Smrt na Okroglem



65

Nemci so vhod v votlino z vseh strani zasuli s točo iz vseh orožij. Toda nad votlino je bil previs, vhod vanjo pa so ščitile še kamnite stene, tako da nemške krogle niso mogle partizanom do živlega, če so se le držali dovolj daleč od vhoda. Tudi bi oni zlahka odbili vsakogar, ki bi poskusil priti v votlino skozi vhod, kot tista dva policista.



66

Jaka je nataknil na puškino cev menažko in se splazil bliže k izhodu. Počasi je potisnil puško s posodo skozi izhod, da je bilo od zunaj videti, kot da se hoče nekdo splaziti iz votline. Posoda še ni dobro pogledala iz votline, ko se je oglasilo več pušk in strojnic hkrati. Jaka je potegnil puško nazaj v votlino. Posoda na njej je bila prerezana.



67

Molče so gledali razbit posodo. »Takšen bi bil, če bi hotel ulti skozi izhod,« je počasi dejal nekdo. Medtem streljanje zunaj ni prenehalo, čeprav je bil Jaka posodo že umaknil. Nemci so nabijali s strojnicami in puškami, vmes pa še metali bombe v upanju, da bo mogoče katera krogla ali bomba le zašla skozi vhod v votlino. Toda tudi to jim ni uspelo.



68

Najbrž so uvideli, da je obstreljevanje brezuspešno, zato so Nemci naposled prekinili ogenj. Nekaj časa so borci v votlini čuli samo šumenje Save pod skalami, potem pa se je oglasil nekdo v polomljeni slovenščini: »Predajte se, če hočete ostati živi! Saj vidite, da ste ujeti!« Spogledali so se. Spet isti glas: »Sam general Rösener vam jamči za življenje!«

GORENJSKI OBVEŠČEVALEC

V SNOI SNOI

Dober začetek - slab konec

Jesenice : Ljubljana 7 : 4 (5 : 2, 2 : 0, 0 : 2)

Jesenice, 1. februarja.

Nad 5000 gledalcev se je zbralo sinoči na tribuni umetnega drsališča pod Mežakljo, kjer je bila odigrana povratna tekma za državno prvenstvo med Ljubljano in državnim prvakom Jesenicami. Dužavni prvak Jesenice je tudi to pot premagal Ljubljano, toda z manjšim rezultatom kot ob prvem srečanju. Strelci so bili: za Jesenice Valentar 3, Čebulj 3 in Brun 1. Za Ljubljano pa Prosinc, Boškovič, Zupančič in Čuček po enega. Sodila sta Lombar iz Ljubljane in Božič iz Jesenic.

lo 4 težko poškodovane igralce) in so zaradi dolgega potovanja, močno popustili. Ljubljanci so v tem delu diktirali precej oster tempo. Igra je postajala precej surova. Pri tem so popustili nekaterim igralcem živci. Na surovo izzivanje Zupančiča je jeseniški igralec Trebušak nešportno reagiral in sodnik ga je postavil »na hladno«. Z igralcem več so Ljubljanci zlahka odločili tretjino v svojo korist. Prišlo je celo do tega, ko so Jeseničani igrali s 3 igralci proti 4 oziroma celo 5 Ljubljancem.

Po prikazani igri v prvi in drugi tretjini so Jeseničani zaslužno znova premagali svojega rivala Ljubljano.

»PAPIRNIČAR« : CELJE

7:4 (1:1, 3:2, 3:1)

Jesenice, 1. februarja.

Sinoči je bila pod Mežakljo prvenstvena tekma za slovensko ligo v hokeju na ledu med hokejskim klubom »Papirničar« iz Vevč in hokejskim klubom iz Celja. Čeprav sta bili moštvi enakovredni, so zmagali Vevčani s 7:4 (1:1, 3:2, 3:1).

CELJE : MARIBOR

10:6 (3:1, 3:4, 4:1)

Jesenice, 1. februarja.

V prvenstveni tekmi za slovensko ligo v hokeju na ledu, ki je bila odigrana danes popoldne na jeseniškem umetnem drsališču med hokejskim klubom Celje in hokejskim klubom iz Maribora so zmagali Celjani z rezultatom 10:6 (3:1, 3:4, 4:1). Sodila sta Medja in Kozjek.

NAMIZNI TENIS

EKIPNO PRVENSTVO GORENJSKE V NAMIZNEM TENISU »MLADOST« PRVAK

Kranj, 1. februarja.

Namiznoteniški klub »Mladost« iz Kranja je danes priredil v Kranju člansko ekipno prvenstvo Gorenjske v namiznem tenisu. Nastopilo je šest moštev. Naslov prvaka so si priborili mladi igralci Mladosti iz Kranja.

Rezultati: Mladost : Šk. Loka 5:2, Mladost : Radovljica 5:0, Mladost : Golnik 5:0, Mladost : Jesenice II. 5:0, Mladost : Triglav II. 5:3, Jesenice : Škofja Loka 2:5, Triglav II. : Jesenice 5:0, Jesenice : Radovljica 5:2, Jesenice : Golnik 5:2, Triglav II. : Škofja Loka 5:4, Škofja Loka : Radovljica 5:2, Škofja Loka : Golnik 5:2, Triglav II. : Radovljica 5:0, Triglav II. : Golnik 5:0, Radovljica : Golnik 5:0. Končni vrstni red prvenstva: Mladost 5 točk, Triglav II. 4 točke, Škofja Loka 3 točke, Jesenice II. 2 točke, Radovljica 1 točka in Golnik brez točke.

J. J.

SMUK NA VELIKI PLANINI

Ker v dolini ni snega, so se kamniški smučarji podali na Veliko planino, kjer je Partizan organiziral smučarski tečaj. Snežne razmere so bile še kar povoljne. Radioamaterski klub Kamnik je bil s svojim UKV oddajnikom stalno v zvezi z udeleženci tečaja. Na vsakodnevih razgovorih so se tečajniki na planini in domači v dolini medsebojno obveščali. Tako zvezo nameravajo obdržati tudi v prihodnje.

USPEŠEN ZAČETEK

LJUBLJANA B : TRIGLAV 21:23

Kranj, 1. februarja.

Judoisti kranjske Triglava so danes v postavi Molan, Trefalt, Kavčič, Boben, Šifkovič, Hostnik, Černivec, Rajgelj, Subić, Stare, Božič in Pavčič premagali drugi ekipi judoistov iz Ljubljane. Srečanje si je ogledalo okoli 100 gledalcev.

MALI OGLASI

Stedilnik z bakrenim kotličkom, desni, vzdoljni, na 2 plošči poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 2400

Prodajam prazno njivo (7.300 m²) na Visokem pri Kranju, možna poseladanska setev lucerne. Poizve se v Olševku št. 3. 2403

Kupim obdelovalno zemljo v okolici Kranja. Ponudbe pošljite v upravo lista pod šifro »Zazidljiva«. 2410

Kupim hišo z nekaj zemlje, lahko tudi nedograjeno ali popravila potrebno. Ponudbe oddati v oglasni oddelku. 2410

Prodajam svinjo, brejo 12 mesecev. Poizve se Predoslje 21. 2422

Prodajam emajliran »Tobi« štedilnik na 3 odprtine, Kranj, Zl. polje, Krožna 7. 2424

Prodajam žensko kolo »Puch«, nošenjsko, se Predoslje 21. 2422

Prodajam šivalni stroj v dobrem stanju in kupim žensko kolo. Naslov v oglasnem oddelku. 2426

Aktiv LMS v Podnartu prireja vsako nedeljo ob 16. uri popoldne

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 2. FEBRUARJA

8.05 Popularne melodije iz orkestralne glasbe. 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja. 9.40 Igra Ljubljanski jazz ansambl. 11.05 Za šolarje — I. Dolničar: Dobri pomorščaki. 11.35 Valčki Johana Straussa. 12.00 Marko Tajčević: Iz ruske lirike.

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Leskošek: Ali se da suša na travniku premagati z gnojenjem.

12.25 Poje Ženski vokalni kvartet. 13.30 Nastopajo Logarski fantje. 14.05 Oddaja za šolarje — Brzjav skozi Mato Grosso. 15.40 Listi iz domače književnosti — Miodrag Bulatović: Volk in zvonce.

16.00 V svetu opernih melodij. 17.10 Popevka tega tedna. 18.00 Radijska univerza — dr. Mirolav Zej: Nastanek življenja in razvoj človeka — II.

18.30 Sportni tednik. 20.00 Pisan spored zabavnih melodij.

TOREK, 3. FEBRUARJA

8.05 Zborovske skladbe srbskih skladateljev. 8.40 Potopisi in spomini Rodoljub Čolakovič: Hiša solza — I.

9.00 Z junaki iz oper Giuseppa Verdija. 9.40 Igra Kmečka godba. 10.10 Iz slovenske solistične glasbe.

10.45 Za dom in žene. 11.00 S popevkami po Evropi. 11.30 Oddaja za otroke — a) Marija Haštova: Iz stare gozdarske hišice, b) Otroške skladbe Emila Adamiča, Karla.

12.15 Kmečka univerza — ing. Lojze Hrček: Uvajanje novih pridobitev v vinogradništvo. 12.25 Zabavna ruleta. 13.30 Odlomki iz Cilejeve opere »Adriana Lecouvreur«.

14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 15.40 Humoreska tega tedna — Alberto Moravia: Kaj boš tuhtal.

16.00 Za glasbene ljubitelje. 18.00 Družinski pogovori. 18.45 Domače aktualnosti. 20.00 Skladbe Antona Lajovica izvajata zbor in orkester Slovenske filharmonije p. v. Jožeta Hanca.

20.30 Lepe melodije z zabavnim orkestrom Hans Carste.

SREDA, 4. FEBRUARJA

9.00 Jezikovni pogovori. 9.15 Duet Kozlevčar-Lesjak poje narodne pesmi. 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — Skladbe za flavto.

10.10 Znani pevci — znane popevke. 11.15 Pesmi raznih narodov poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta.

12.05 Belokranjski folklorni zapiski.

plesne vaje. Poučuje tov. Mayer iz Kranja. Mladinke in mladinci vlijudno vabljeno! 2427

Dam hrano in stanovanje enemu ali dvema dekletoma. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 2428

Sprejem na stanovanje ženo in moža. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 2429

Kupim suhe mecesnove in smrekove deske 25 mm, poleg tega tudi nekaj 50 mm. Krelj, mizar, Kranj, Stara cesta 13. 2430

Izgubila sem očala od kina »Storžič« do vogala Gorenjskega tiska, dne 31. januarja 1959 okoli 15.30 ure. Prosim poštenega najditelja, da očala vrne na upravo lista. 2410

OBJAVE

OBVESTILO

Obveščamo vse člane Kluba gospodarstvenikov, da bo v sredo, dne 4. februarja 1959 ob 16.30 v klubskih prostorih Kranj, Prešernova ulica 11/I predavanje:

EVROPSKA GOSPODARSKA SKUPNOST IN JUGOSLAVIJA

Predaval bo tov. Potočnik Drago,

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milan Hafner: Naloge mlekarstva. 12.25 Pojeta Lola Novakovič in Ivo Robič.

12.45 Emil Adamič: Tri turkestanke ljubezenske pesmi. 13.30 Igra tamburaški orkester prosvetnega društva »Valentin Vodnik« iz Doline pri Trstu p. v. Ivana Prašlja.

14.35 Iz zbirke samospevov. 15.40 Novost na knjižni polici — Janez Trdina: Zbrano delo XI.

16.00 Koncert po željah. 17.10 Sestanek ob petih. 18.00 Kulturna kronika. 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.

20.00 W. A. Mozart: Don Juan, I. dejanje.

ČETRTEK, 5. FEBRUARJA

8.40 Potopisi in spomini Rodoljub Čolakovič: Hiša solza — II. 9.30 Odlomki iz oper Smetane, Moniuszka in Janačka.

10.10 V domačem tonu. 11.00 Za ljubitelje popevk. 11.30 Oddaja za cicibane — a) Nekaj zgodbic za naše male, b) Vesele pesmice o zimi.

12.15 Kmečka univerza — Jože Kregar: Napor za zgodnje pridelovanje vrtnin pri nas in drugod.

12.25 Iz partitur francoskih opernih skladateljev. 13.55 Pesmi slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

14.15 Turistična oddaja. 16.00 Iz albuma priljubljenih ritmov in popevk. 18.00 Četrtekova reportaža. 20.00 Četrtekove domače pesmi in napevov. 21.20 Iz Haydnove komorne zbirke.

sodelavec Ekonomske fakultete v Ljubljani. Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo predavanja. Uprava Kluba

RAZPIS

Komisija za skiepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Podjetju za vzdrževanje prog Jesenice razpisuje naslednja delovna mesta:

1 kvalificiranega ključavničarja za delavnico Hrušica

1 visokokvalificiranega črkoslikarja - pleskarja za delavnico Hrušica in

več kvalificiranih zidarjev z delovnimi mesti v Kranju, Lescah in Hrušici.

Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje pošljite do 15. februarja 1959 na naslov PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROG JESENICE.

KINO

»RADIO«, Jesenice: 4. do 6. februarja amer. barv. film »PUŠCAVA ŽIVLJA«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 5. in 6. februarja amer. barv. film »CAROVNIK IZ OZA«.

Zirovnica: 4. februarja angl. film »JAZ SEM KAMERA« in jugoslov. cinem. film »ZEMLJA«.

Dovje - Mojstrana: 4. februarja amer. barv. film »CAROVNIK IZ OZA«.

Bled: 3. do 5. februarja ital. film »STO LET LJUBEZNI«. Predstava v torek in četrtek ob 20. uri, v sredo pa ob 17. in 20. uri.

Radovljica: Samo 2. februarja ob 17.30 in 20. uri amer. barv. cinem. film »20.000 MILJ POD MORJEM«.

3. in 4. februarja amer. barv. film »YENKEE NA DVORU KRALJA ARTURJA«. Predstava v torek ob 20. uri, v sredo pa ob 17.30 in 20. uri.

Duplica pri Kamniku: 4. in 5. februarja amer. barv. film »SANJE MALE MEI«. Predstava vsak dan ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE Dne 5. februarja ob 20. uri — izven Revijskega pevskih zborov obč. Kranj. Prireja Obč. Svet Svoboda in prosvet. društev.

Dne 6. februarja ob 20. uri — izven Revijskega instrumentalne glasbe obč. Kranj. Prireja Obč. Svet Svoboda in prosvetnih društev.

Dne 8. februarja ob 16. in 20. uri — izven in za podeželje William Shakespeare: »Ukročena trmoglavka« v počastitev Prešernove smrti Uprizori SNG »Drama« Ljubljana



Ste že naročnik »Glasu Gorenjske«? Če še niste, pohitite! Še imate čas, da se lahko udeležite našega tradicionalnega nagradnega žrebanja naročnikov. Vplačajte vsaj polpetno naročnino 300 dinarjev in če se vam nasmaje sreča pri žrebanju, lahko dobite eno izmed bogatih nagrad. — Na sliki: nagrade, ki sta jih dala »Tiskanina« iz Kranja ter »Oven« Kranj.

Tovarna tiskanega blaga »Tiskanina« je že dlje širom po domovini in v inozemstvu poznana s svojimi kvalitetnimi proizvodi, nič manj pa tudi »Oven« — Kranj, ki izdeluje Oven terpentinov in navadno milo, milni prašek, detergente Veto in Belin itd.!

Uprava

Državni zavarovalni zavod, podružnica Radovljica, nas je v soboto obvestil, da je spet izplačal dvema našima naročnikoma odškodnino za nezgodi, in sicer: Stanku Razingerju 6.000 dinarjev za 15 odstotno trajno nesposobnost pri delu, 20.000 dinarjev pa družini Andreja Fojkarja, ker se je mož smrtno ponesrečil. — Vse bralce »Glasu Gorenjske« opozarjamo, da so naročniki najbolj branega časopisa na Gorenjskem nezgodno zavarovani.

NEGLIANJE

BRANIK NAJBOLJŠI

Kranj, 1. februarja. Na kegljišču Triglava so včeraj in danes igrali prvo kolo moških republiških ekip v kegljanju. Prvi dan je bil najboljši Branik z dobrim rezultatom 6482 kegljev, medtem ko so kegljači Rudarja podrl 6259 kegljev. Najboljši posamezniki so bili: pri Braniku Podkrižnik 859, Mlakar 841, Gomolj 837, pri Rudarju pa Kovčec 830. Danes sta nastopila Maribor in Nova Gorica, ki pas ta igrala precej slabše. Kegljaji Maribora so podrl 6178 kegljev (najboljši Murko 800), kegjlaji Nove Gorice pa 6124 kegljev (najboljši Bon 808).

L. S.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NA JESENICAH

Poročila sta se: Janez Zevnik, električar in Katarina Kutnjak, bolničarka.

Umrli so: Ana Noč, roj. Rekelj, druž. upokojenka; Miroslava Robič, otrok; Stanko Hace, osebn. upokojenec; Ciril Kopitar, uslužbenec; Marija Mulej, skrbavanka; Helena Mežek roj. Kristov, zasebnica.

STRELSTVO

DOBER USPEH STRELK KRAJNSKE OBČINE

Kranj, 1. februarja.

Danes dopoldne je bilo v Združenem domu na Primskovem zaključeno letošnje občinsko strelsko prvenstvo z zračno puško za člane, mladince, članice in pionirje. Udeležilo se ga je nad 300 strelcev in strelk. Vrstni red je naslednji: Člani ekipno: Tiskanina 2267, Visoko 2102, Partizan Kranj 2065, od 3000 možnih. Člani posamezno: Lado Brejc, Iskra 263, Franc Režek, Tiskanina 260, Franc Černe, Iskra 251, od 300 možnih itd. Mladinci ekipno: Huje 1214, Predvor 1194, Sava Kranj 1175, od 1500 možnih. Mladinci posamezno: Jože Lombar, Predvor 270, Franc Oblak, Huje 262 in Franc Ravnik, Huje 257. Pionirji ekipno: Primskovo 1077, Čirče 765, Huje 725 krogov. Posamezno: Pavel Zagar, Primskovo 157, Janez Zupančič, Čirče 147 in Stanko Seražin iz Primskovega 137. Članice ekipno: Mrak Franc, Predoslje 684, Tiskanina 658, Sava Kranj 563, od 1000 možnih itd. Posamezno: Grozdana Draksler, Predoslje 162, Vika Medved, Sava Kranj 161, Marinka Rakovec, Tiskanina 158 krogov, od 200 možnih.

-an

NOGOMET

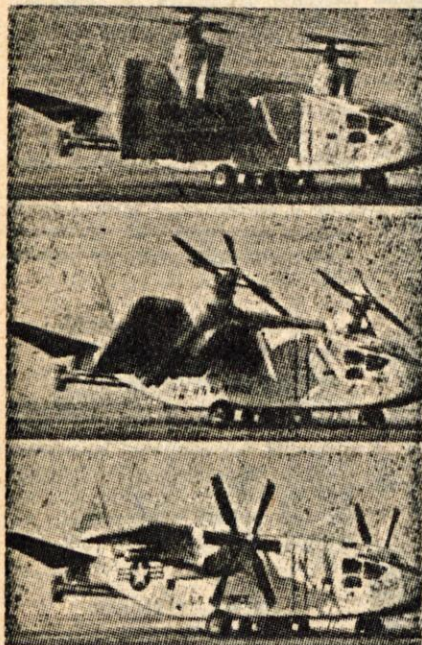
NOGOMET V KAMNIKU NAPREDUJE

Na občnem zboru nogometnega kluba Kamnik smo z zadovoljstvom poslušali poročila, da je nogomet v Kamniku zadnje leto močno napredoval. Kamničani so lani spomladni osvojili prvenstvo v drugem razredu in se kvalificirali za prvi razred LNP. V jesenskem delu prvenstva so dosegli 5 zmag, dva neodločna rezultata in dva poraza ter z 12 točkami osvojili drugo mesto za Ilirijo in pred Duplico, ki ima le eno točko manj. Med mladimi moštvi je Kamnik ostal sredi tabele, pionirjem pa so posvečali premalo pozornosti in so ostali na zadnjem mestu. Nogometne tekme v Kamniku privlačajo čedalje večji krog gledalcev, vendar pa vstopnina ne more kriti stroškov, zato se klub bori s finančnimi težavami in zasluži izdatnejšo podporo. V njegovih vrstah je včlanjena predvsem mladina iz tovarn in šol, šteje pa 57 članov, 29 mladincev in 47 pionirjev. Da se je klub povzpел tako visoko na prvenstveni tabeli, je predvsem zasluga požrtvovalnega trenerja Boža Pileja. Pri ocenah igralcev po točkah sta na prvem mestu branilec Miro Vavpetič in vratar Franc Košir, med strelci pa vodita Božo Urh in Zvone Rostan z 19 goli.

IZVORI TOPLOTE in energije na Mesecu

Prvi ljudje, ki se bodo izkrcali na Mesecu, bodo verjetno pod hladno skorjo tega pustega planeta brez atmosfere odkrili izvore toplote in energije. Tako tezo zastopa sovjetski znanstvenik

PREMIČNA KRILA — NAVPIČEN VZLET



Ameriška Hiller Aircraft Corporation iz Palo Alta v Kaliforniji je izdelala transportno letalo X-18, ki ga vidite na sliki. X-18 šteje v vrsto VTOL letal, torej takšnih, ki lahko vzletajo navpično navzgor. V tem primeru so rešili konstruktorji problem takšnega vzletanja tako, da so krila letala, na katerih sta nameščena motorja, premaknjena za 90° navzgor. Tako delujejo propelerji ali kot rotorji helikopterja ali kot letalske elise. X-18 je samo poiskusna izvedba takšnega letala.

ZA RAZVEDRILO



PREVIDNOST PA TAKAJ!

LJUBEZEN

Mesec dni bo tega. Mrak.

Megle so se vlačile preko kranjskega mosta. Pločniki mastni od nanošenega cestnega blata. Ljudje so previdno stopali po spolzkem asfaltu in videti je bilo, kot da neslišno drsijo po tekočem traku.

Silhueta Kranja je trepetala v neonski luči.

Zavil sem v saški breg. Za seboj sem zasilal sunkovito dibanje.

»Preketo, kot da je z mastjo polito,« se je oglasilo za mojim brbotom.

Spoznal sem glas. Mlad ekonomist je bil. Fant s širokim srcem. V katerikoli družbo je prišel, povsod so ga sprejeli z odprtimi rokami. Dekleta so ga rada videla in pogledu so spremljale skrite želje. Bil je dobre volje, to sem spoznal po glasu.

»Miloš! Kaj pa preklinjaš,« sem ga ustavil.

»O, glej ga no! Ti tudi brozgaš po tem maslu?«

»Dobre volje si videti.«

»Res je. Veš, kar prav, da sem te srečal. Nekaj dobre kapljice imam v želodcu, pa skrito misel v srcu.«

»Kar na dan z vsem!« sem ga bodril.

»To pa ne! Vino naj ostane tam, kjer je — srčno misel bom pa na svitlo djale. Veš, nekaj čudovitega! Tri sobe, kopalnica, angleško stranišče.« Na kratko je zajel sapo in ponovil: »Angleško stranišče in tri sobe... da, pa kopalnica tudi...«

Osupnil sem; na misel mi je prišlo: »Meša se mu... Misel na stanovanje, ki ga nima, mu prepreda možgane in zdaj... trisobno stanovanje. Siromak...«

Prijel sem ga za roko: »Miloš, ali ti ni dobro —? Pojdi, greva v slaščičarno na »turško«. Odleglo ti bo.«

dr. Nikolaj Kozirev z astrofizičnega observatorija na Krimu v astronomskem časopisu Harvardskega observatorija. Zaključki dr. Kozireva potrjujejo ugotovitve drugih sovjetskih znanstvenikov, ki so lani v novembru obvestili javnost, da so na mesecu zabeležili vulkanske erupcije nekega svetlega plina.

Raziskovanja dr. Kozireva, ki so objavljena v časopisu Harvardskega observatorija, so zasnovana na fotografijah spektra centralnega vrha Mesečevega žrela »Alfons«, ki meri v premeru 110 kilometrov in se nahaja blizu središča vidljive mesečeve površine. Spektrogram tega žrela, ki je bil osvetljen 30 minut, kaže nenavadne eksplozije. Ker vsak element v spektru povzroči karakteristične črte, so ugotovili, da svetlikanje v tem spektrogramu povzroča plin, v katerem je največ ogljika. To pa odgovarja vulkanskim erupcijam na Zemlji. Drugi spektrogram, ki je bil posnet takoj za prvim, ni pokazal nobene specialne radiacije iz centralnega žrela. Ostale radiacije na obeh spektro-

gramih pa so povzročili sončni žarki, ki so padali na stene žrela.

Dr. Luigi Jacchia s Harvardske univerze, ki je prevedel in komentiral članek dr. Kozireva, pravi, da odkritje tega sovjetskega znanstvenika odpira široke perspektive za bodoča vesmirska raziskovanja. Po njegovih besedah bodo prvi potniki našli na Mesecu izvor toplote in energije, če bodo kopali pod površino. S kopanjem na večjih površinah bodo morda dobili celo dovolj toplote za pogon generatorjev.

Tudi ameriški znanstvenik dr. Alter s Kalifornijske univerze, kateremu je dr. Kozirev tudi poslal zanimive spektrograme, soglašja z zaključki sovjetskega znanstvenika, da Mesec ni popolnoma ohlajen in mrtev. Dr. Alter meni, da je žrelo »Alfons« vulkanski krater, ki je zelo star, morda polnih 100 milijonov let, v njem pa je ostalo še nekaj plinov. Po mnenju dr. Alterja je največji pomen odkritja sovjetskega znanstvenika v tem, da je dokazal, da so nekatere oblike na Mesecu vulkanskega porekla.

Radioaktivni odpadki - umetna gnojila?

Znanstveniki se že dalj časa vprašujejo, kaj narediti z radioaktivnimi odpadki — s tistim materialom, ki ostane v atomskih reaktorjih in baterijah po razpadanju atomov urana in plutonija. Pomen teh odpadkov postaja vse večji, posebno če upoštevamo napredek naporov, ki bodo sčasoma privedla do množičnega izkoriščanja atomske energije v miroljubne namene.

Predlagali so, naj se ti nevarni odpadki zapro v beton in spustijo v globine oceanov. Najnovejša odkritja o globinskih tokovih pa to možnost izključujejo.

Potem so se znanstveniki jeli spraševati, ali se ti ostanki ne bi mogli na nek način praktično izkoristiti. Ameriški znanstvenik in prof. Hartock meni, da bi bilo radioaktivne odpadke možno predelati v umetna gnojila za potrebe poljedelstva. Če namreč izlovimo prosto kroženje zraka v atomski

bateriji, dobimo oksid azota, ki se uporablja za proizvodnjo nitratov. Na ta način dobljeno umetno gnojilo je le malo radioaktivno in se lahko hrani in uporablja brez kakršnih koli nevarnosti za tistega, ki z njimi dela. To odkritje je za gospodarstvo velikega pomena, ker se zaloge prirodnih izvorov teh gnojil naglo črpajo.

Nova teorija o Rimski cesti

V referatu, ki je bil prebran na sestanku Ameriškega fizičnega društva, sta dva ameriška znanstvenika, dr. Biermann in dr. Leverett Davis, razložila rezultate svojih enoletnih raziskovanj na inštitutu Max Planck v Goettingenu v Nemčiji. Ta dva znanstvenika zastopata popolnoma novo teorijo o poreklu kozmičnega izžarevanja, kar predstavlja eno od velikih in še nerešenih problemov znanosti.

Po tej teoriji je Rimski cesta v resnici samo zelo velika krogla, v kateri navidezno prazne prostore izpolnjujejo kozmične meglice, ki so nastale pred več kot 5 milijardami let. Te meglice bodo potovale po tej krogli — Rimski cesti — vse dotlej, dokler bo ona obstajala. Velik del kozmičnih meglic, če ne celo vse, so, kot pravi ta teorija, nastale že takrat kot Rimski cesta sama ali neposredno za tem, nekaj pa jih je nastalo kasneje. Devet desetih teh meglic je bilo medtem v vesmirju že na neki način uničenih ali pa so se v njem izgubile.

V petkovi številki naš novi roman

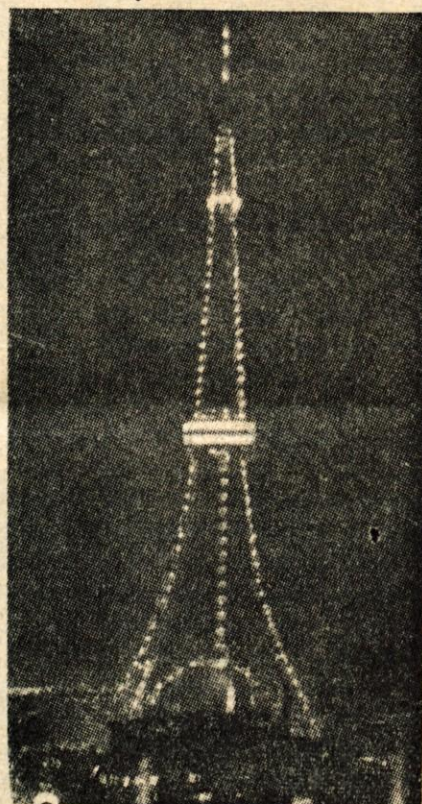
MIMI MALENŠKOVE:

»VIGENCI« II. DEL

Zato ne porabite
in naričite
»Glas Gorenjske«

Vsi, ki ste z zanimanjem sledili zgodbi o vzponu Zgončevega Dominika, o Gorenjski ob koncu prejšnjega stoletja, še posebej pa o kroparskih kovačih in njihovih usodah, boste v II. delu tega romana zvedeli o Zgončevem zatonu, o novih poteh, ki so jih ubirali kroparski kovači itd.

Ni v Parizu



Nekaj podobnega kot Parizani so hoteli imeti tudi v Tokiu, glavnem mestu Japonske. Stolp, ki so ga dogradili preteklega decembra, je v resnici močno podoben slovitemu Eiffelovemu stolpu. Visok je 363 m, na vrhu ima televizijske antene, preko katerih bo oddajalo programe pet TV postaj, pod vrhom je razgledna ploščad (353 m visoko), pod njo pa še restavracija. Posnetek je bil narejen ob priliki otvoritve stolpa, ko je bil slavnostno razsvetljen.

OSEMDESETLETNI PUŠCAVNIK

V neki pečini Gran Sasa, najvišje gore Apeninskega polotoka, so pred nedavnim odkrili 80-letnega starčka. Pravi, da je že davno tega, ko se je zatekel sem. V vsem tem času je živel skrajno primitivno. Hranil se je s travo in koreninami. Ker je bil že zelo slab, so ga takoj prenesli v bližnjo bolnišnico.

NENAVADNA RAZVEZA ZAKONA

Laburistični poslanec Robinson je pred dnevi zahteval spremembo britanskega zakona o razvezah zakonskih zvez. Namreč, kako bi se mogel zakon razvezati v primeru, če eden od zakoncev spremeni spol. Zahtevo je postavil zato, ker je neko sodišče pred nedavnim odklonilo razvezo zakona v takšni situaciji.

NAJBOLJŠI SAHIST — ŠTIRI IN POL LETNI DEČEK

Kitajski časopisi pišejo o najboljšem šahistu v mestu Kanton, o dečku Ceng Ci Hveju, ki je star štiri leta in pol. Premagal je namreč že poznane mojstre v tem mestu, ki ga pogosto nazivajo »mesto šaha«. Toda deček ima zdaj nevarnega nasprotnika v nekem 10-letnem sovrstniku.

MISJE GNEZDO V KOSU SIRA

Milojko Dabič iz okolice Zrečnjana je za svatbo svojega edince pripravil hleb sira, ki je imel meter in pol premera. Ko ga je na dan poroke ponosen prinesel pred goste, je presenečen ugotovil, da je hleb že načel: v njem je bilo namreč gnezdo mladih miši.

»Odlična misel! Toda dragi Stane, pomisli: kopalnica, angleško stranišče, tri sobe... No, kaj praviš?«

Resno sem ga pogledal.

»Ti, daj no, povej, kaj je s teboj?« sem ga prosil. »Govori tako, da te bom razumel!«

Zadržal je korak in vzdihnil:

»To je tombola! Tri sobe, stranišče in kopalnica... In ona! No, da — res je starejša od mene — ima pa vse vrline.«

Prijel me je za roko in šepnil:

»Vdova je... mlada vdova; veš, pravi ogenj, da ne rečem: hudiča ima v sebi.«

na preizkušnji

Počasi se mi je začelo svitati.

»Tudi ti imaš hudiča v sebi,« sem dejal. »Daj, povej kot se spodobi: Mlada vdova ti ponuja tri sobe, angleško stranišče in kopalnico, če se z njo oženim. Ni tako?«

Objestno je zamahnil z roko in me objel čez ramo.

»Čudovito si povedal. Da, tako je! Če se oženim, dobim vse, kar si naštel. Da, da... in življenje je tako kratko, mar ne?«

»Za nekatere je, za druge ni,« sem pribil.

»Že vidim, nevoščljiv si. Razumem. Toda, ti si moj prijatelj. Veš kaj? Ko se oženim, te povabim k sebi. Videl boš, da je vse res, kar ti pripovedujem. Tri sobe boš videl...«

»In angleško stranišče,« sem zbedel.

»Da — in kopalnico,« je dodal. »Lahko se boš kopal, šel na stranišče... angleško! Moj dragi, sprehajal se boš lahko po treh sobah...«

»Predober si!«

»Zato, ker sva prijatelja,« je ginjen dodal.

Prišla sva do zloglasnih stopnic. Odveč so mu bile, zato jih je oblajal v različnih jezikih. Edino petelin na vrhu vodnjaka mu

je bil po godu. Zamaknjen je strmел vanj. Nato mi je nežno položil roko na ramo.

»Ti,« je dejal in me krepko stresel. »Ali si moj prijatelj?«

Molčal sem.

»Si ali nisi...?« je preteče dregnil.

»Saj veš da sem.«

»Potem me poslušaj! Boš poslušal?«

»Bom.«

»Torej, dekle imam. Kako bi rekel? Rad jo imam.«

»No, in...«

»Čedno dekle, ti pravim, ampak, saj poznaš pregovor: Pikel — pakl, prazen žakelj! Ona ima negativni saldo v financah in jaz tudi. Oprosti, da govorim z jezikom gospodarstvenikov. Pred poroko je to važno! Kljub temu sva kreditno sposobna.«

Gromko se je zasmejal in nadaljeval:

»Ali ni ta dobra: kreditno sposobna poročenca, kaj! Se žežek bi je ne iztuhtal! Ha — ha!«

»Si končal?«

»Ne; ti, ki si mi prijatelj, svetuj: ali naj poročim prazen žakelj, ali pa tri sobe z angleškim straniščem in kopalnico? Govori!«

Rahlo me je odrinil in čakal.

»Pusti taka vprašanja, Miloš! Sam razmisli! Deni srce na tehtnico, nato pa stori...«

Nisem še končal, ko mi je ježno zabrusil:

»Glej, in ti praviš, da si moj prijatelj? Nevoščljiv si, da veš. Kaj morem jaz zato, če imaš ti samo eno sobo in kuhinjo. Pač nisi imel priložnosti... pa si vzel prazen žakelj!...«

»Ne žali...!« sem ga ostro zavrnil. »Čeprav si pijan...«

»Pusti to,« je upadel. »Ne grem s teboj na »turško«. Ne, in stokrat ne! Ti pa nisi več moj prijatelj, da veš! Pa povabil te tudi ne bom...«

Odšel je v megleni zimski večer, se na oglu obrnil in ginjen dejal:

»Zapomni si: Oženil bom tri sobe, angleško stranišče in kopalnico...«